

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

5 TL.

Yurt ve Dünya

TÜSTAV

YURT VE DÜNYADA DURUM:
BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, SOSYALİZM
YOLUNDA İLERİ ADIMLAR

CHP'NİN UMUDU VE YANKISI

ULUSLARARASI NASRETTİN HOCA ŞENLİĞİNDEN
STOJAN HRISTOV (BULGARİSTAN)

Böyle bir durumla ilk kez karşılaşılıyor. Yankı, "haftalık haber dergisi" olarak yayınlanıyor. Yankı'nın son sayısında CHP ve seçimlerle ilgili bir "haber" yer alıyor. Bu habere göre Trakya'da TIP örgütü çözülmüş. Çözülmele kalmıyormuş, TIP'ten çözülenler, Türkiye sosyalist hareketinden çoktan atılmış bir "lider"e gidiyormuş. Bütün bunlar doğru mu, değil mi? Bu ayrı. Önemli olan şu: Yankı, bunları yazıyor ve bunları yazdıktan sonra da dümlenini

"CHP'ye ulaşan bilgiler arasındaydı" diye bitiriyor. "Haftalık haber dergisi" Yankı, CHP Genel Merkezinin "umudunu", bu umuda dayanan masalları "haber" olarak sayfasına alıyor. Yankı, TIP'e ilgili bilgileri, Eyüboğlu, Topuz ekibinden alıp yazmakta sakınca görmüyor. Bunun habercilikle uzaktan yakından ilgili olmadığını kabul etmek gerek.

Cumhuriyet Halk Partisi mi, yoksa

Cumhuriyet Haber Postası mı? CHP, "umutlarını" haber olarak gazete ve dergilere yazdırmak alışkanlığından vazgeçmeli. Bu işi uzun süre CHP Genel Sekreteri, Orhan Eyüboğlu üstlendi. YÜRÜYÜŞ, Eyüboğlu'nun "Genel Yayın Yönetmenliği" görevini açıkladı. Şimdi basında "ilişki" kurma işini de Ecevit üzerine almış görünüyor. Ecevit'in evinde yapılan toplantıda yaratılmak istenen umutlar, umutları haber olarak yazdırmada etkin oluyor. Ecevit, kimi basın mensubuna "yarım hükümet zamanımızdaki gibi olmayacak, iktidara geldiğimizde basını destekleyeceğiz" diyor. Kimine "parlamentoda birlikte çalışmak" yiyor. Kimine hükümette "başından anlayanların bulunması" heyecan veriyor. Bütün bunlar pek önemsemeyen görünenlerin "de zayıf tarafı bulunuyor: "Hükümette geldiğimizde temel politikamızı dışınırlarla birlikte geliştireceğiz".

Yankı'nın habercilik ilkelerini çiğneyerek CHP masallarını "haber" diye yazmasını da bir nedeni olmalı. Bu nedeni açıklamak veya düzeltmek Yankı'ya düşer. Burada sadece CHP'nin masalının düzeltilmesi yapılacak. Yankı'da yer alan bu masalın bir bölümü şöyle: "Gerçi genel merkez de artık bu tartışmayı sürdürmekte bir yarar görmüyordu. Fakat seçimle ilgili bazı çalışmalar bile dönüp dolaşıp Baykal ekibiyle ilgili bazı haberlere bağlanıyordu. Örneğin parti içi mücadeleyi kazandıkları takdirde TIP'e İstanbul, Ankara ve Tunceli'den 3 kontenjan milletvekilliği vadettikleri söylentileri bunlar arasındaydı. Bunun karşılığında bu parti de İzmir dahil dört ilde seçimlere katılmayacaktı. Baykal'a yakın olanlar konuşmazken, TIP'e yakın çevreler bu haberi doğrulamaktaydılar. Genel Merkez, TIP'in organı YÜRÜYÜŞ dergisinin CHP içi mücadelede muhalefeti desteklemesini de aynı anlaşmayla açıklıyordu".

CHP Genel Merkezi'nin uydurduğu saklanmayan bu masalın neresini düzeltmeli? Birincisi, şu: Türkiye İşçi Partisi, bir partidir. Yetkili organı karar almadan hiç bir üyesi, Genel Başkanı dahil, hiç kimseyle görüşme veya "pazarlık" yapmaz. Böyle konularda Merkez Yönetim Kurulu'ndan başka "TIP'e yakın çevreler" olmaz. Bu yüzden CHP içindeki muhalefetin TIP'le anlaşığı iddiası masaldan da öte bir uydurmadır. Ancak burası pek önemli değil. Daha önemli yanlar var: Çok çeşitli "kişileri" bir takım milletvekilliği ve benzeri vaatlerle kendilerine çekenlerin, sosyalistlerin desteğinin de bir kaç milletvekilliği ile sağlanacağını düşünmeleri normaldir. Ama son derece yanlış.

Türkiye İşçi Partisi'nin, Türkiye işçi sınıfının siyasal örgütleniminin, Türkiye sosyalist hareketinin, CHP'ye bakiş açısı son derece açıktır. CHP, tabanındaki demokratik öğelerin özlemlerine uygun bir çizgi izlemek zorundadır. CHP, demokratik özlemlere uygun bir çizgiye sahip çıktığı takdirde sosyalistler CHP ile her türlü işbirliği olanaklarını araştırırlar. Bu işbirliği için mücadele ederler ve bu işbirliğinin gereklerini yaparlar. Sosyalistler, CHP'nin bütünlüğüne, CHP'lilerden daha büyük bir titizlik gösterirler. CHP'yi, bir çok CHP'li'den daha ciddiye alır-

lar. Bu yüzden sosyalistler, CHP'nin tabanındaki demokratik öğelerin mücadelesine destek olurlar, sahip çıkarlar. Bunun ötesinde CHP'nin üst yönetimine kimin geleceği, sosyalistleri ilgilendirmez.

Sosyalistlerin CHP içindeki muhalefete bakiş açısı böyle olmuştur. Bu bakiş açısının kişilerle ilgili hiç bir yanı yoktur. Ancak bugünkü CHP yönetiminin CHP'yi 1973 ve 1975 yılından çok daha geriye çektiği de son derece açıktır. CHP'nin geriye çekilmesi, sermayeye güvence verebilmek için demokratları tasfiye etmeye başlaması, CHP için olduğu kadar Türkiye'de faşizme karşı mücadelede de son derece büyük bir öneme sahiptir. Faşizmi yerleştime girişimleri de bunlara karşı mücadelede de bir "kişi" sorunu değildir. Faşizmin kökenindeki ekonomik kalelere hücum edilmedikçe, demokrat ve sosyalist yığınların etkinliği artırmadıkça Demirel'in gidip yerine Ecevit'in gelmesi ile faşizm tehlikesi ortadan kalkmaz. Üstelik, ekonomik ve politik programlar olmadıkça, bu programlar etrafında oluşmuş hareket getirilmedikçe, kütlelerde "ileri" imajı liderlerin, "balayı döneminin" arkasından gelen güçlüklerle birlikte faşizmin önlemlerine başurmaları daha kolay olur. Sosyalistler, hiçbir zaman bugünkü faşizm tehlikesi ile bir iki yıl sonraki tehlikeler arasında kumar oynamazlar. Bunun çok açık olması gerekir.

Yankı'nın CHP Genel Merkezinden alıp sayfalarna geçirdiği "haber" devam ediyor: "Eyüboğlu gibi tecrübeli seçim uzmanları, TIP'in alabileceği yüzde 5 dolaylarındaki oyun CHP'ye çok sayıda milletvekili kaybettireceği görüşünde birleşiyorlardı." Burada da, söylenmesi gereken sözler var. TIP'in yetkili organları seçimler konusunda kararını vermedi. Zamanı gelince bu karar verilecek. Bu kararın verilmesinde etkin olacak ölçüt tektir: Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi. Buna göre değerlendirilmeye yapılacak. Bu kararın verilmesinde etkin olmayacak ölçüt de bellidir: Seçimlere girilmesi halinde yüzde kaç olacağı, kaç milletvekili çıkarılabileceği, TIP'i, birinci derecede ilgilendirmemektedir. TIP'in örgütü, önündeki zaman, kendisi için çizmiş olduğu perspektifte 1977 yılında, seçimlere girilmesi halinde, alınacak oy yüzdesi veya çıkarılabilecek milletvekili sayısı ikinci dereceden bir sorundur.

TIP'ten çözümler olduğu masalına gelince. CHP, masallara dayanarak strateji kurmamalı. TIP, her gün gülenlere 1977 yılına giriyor. 1977 Ekiminde ve sonraki yıllara hazırlanıyor. Şu ana kadar seçimlere girme için yasal zorunluluğu yerine getirmiş durumdur. Başka grupçukları böyle bir aşamaya edip edip emeyecekleri de TIP'i ilgilendirmemektedir. Bu sorunun CHP'nin sorunu olduğu Yankı'nın haberinden de anlaşılıyor.

TIP'in seçimlere girmesinden endişe edenler, bu endişeyi yazı ve haberlerinden dile getirenler TIP'e "nasihat" vermedekten vazgeçmelidir. Nasihatı ihtiyacı olan CHP'dir.

YÜRÜYÜŞ HAFTALIK SİYASİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:
Kunur sokak 15/8 Kızılay
Ankara Tel: 174581

İSTANBUL BÜROSU:
Piy. Doti Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 263567
BASKI:
Daily News Web-Ofset Tesisleri

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL 6 Aylık: 100 TL
İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL
Arka Kapak (Siyah beyaz) : 12.000 TL
İç Sayfalar a sütun santimi : 40 TL
Yayın İlanları % 50 indirimlidir.

1976 'DA YURT VE DÜNYA

YALÇIN KUÇUK

Bir yılda, 1848 yılında veshatta yalnızca 1848 yılının ortasında devrimin ve devrimci güçlerin katettiği ilerlemelerden sözederken bir noktanın altını çiziyor. "Tek kelime ile" diyor Marx, devrimin ilerlemesi "ellettutur trajikomik başarılarla" gerçekleşmedi. "Tam tersine" devrimin ilerlemesi, "güçlü, birleşik karşı devrimi yaratarak, devrime partisinin ancak kendisiyle mücadele ile gerçekten devrimci mücadeleye dönüşeceği muhalefeti yaratarak" gerçekleşti. (K. Marx, Fransa'da Sınıf Mücadelesi: 1848-1850, İngilizce, s.27). 1976 yılının yurt ve dünya olaylarını, bu olayların gelişmesi ve sonucunu da bu açıdan görmek gerekiyor. Kuşkusuz, 1976 yılındaki gelişme, 1848 Haziran'ındaki netliğe ulaşmadı. Ama 1976 yılının sonunda ortaya çıkan ve gözlenebilen yöneliş böyle. 1976 yılında yurt ve dünya, her yerinde, işçi sınıfının ve hareketinin ilerlemesini durdurma sorunuyla karşı karşıya. Dünyanın her yerinde 1976 yılının sonuna doğru işçi sınıfının hareketini durdurmak için bir birleşik cephe oluşturuyor. Bu cepheye şimdiye kadar birbirine düşman görünen bütün güçler birleşiyor. Yerlerini alıyor.

1976 yılının son günlerinde Avrupa'nın ortasından bir ses yükseliyor. "Üçüncü dünya" dünyasının petrol "kahramanı" Zeki Yamani, Avrupa'nın merkezinde konuştu. Petrol süreten ülkelerin bir bölümünün istedikleri daha yüksek zam oranına neden karşı çıktıklarını açıkladı. Suudi Arabistan petrol bakanı, İtalya ve Fransa'nın durumundan endişe ediyor. İtalyan ve Fransız ekonomilerinin sallantıda olduğunu ve Komünist Partileri'nin hükümeti görevleceklerini kaydediyor. İtalyan ve Fransız ekonomilerini daha fazla sarsmak ve Komünist Partilerin hükümete girişini kolaylaştırmak için yüksek oranda zam istediği karşı çıktığını açıklıyor. Suudi Arabistan'ın petrol bakanı, Batı Almanya'nın sosyal demokrat başbakanı Schmit ile birleşiyor. Avrupa'da işçi sınıfı hareketinin ilerlemesini durdurmak için dünyanın her yanındaki güçler birleşiyor. 1976 yılı bu birleşme ihtiyacının belirgin bir biçimde ortaya çıktığı bir yıl oldu.

1976 yılının ilk gününde yapılan değerlendirme ise şöyle oldu: "Yeni ve onu izleyecek yıllar, artan etkinliklere gebe, yeni ve onu izleyecek yıllarda sosyalist hareket, işçi sınıfı ve demokratik yığınlarda yeni etkinlikler kazanacak. 1975 yılının ikinci yarısından itibaren atılan adımlar, yeni adımların daha da büyük olacağını gösteriyor. 1976 yılının, Türkiye toplumu, daha büyük sorunlar getireceği bugünden belli oluyor. 1975 yılının deneyimi ise, bu sorunlar: mücadelesinin sosyalist hareket eksenini etrafında gelişeceğini gösteriyor". (YÜRÜYÜŞ, 30-Aralık 1975, Sayı 38). Türkiye'de 1976 yılında gelişen olaylar, bu değerlendirmeyi çok aştı. Gelişmeler, sosyalist hareket eksenini etrafında yoğunlaşmakla kalmadı. Türkiye'de 1976 yılında faşizmi yerleştirmeye, Milliyetçi Cephe'ye, bir de sosyalist hareketi durdurma cephesi eklendi.

Keskinlikle birbirinden bağımsız değil. Her iki cephe arasında işlevsel bağlar var. Kuramsal zorunlulardan doğan işlevsel bağlar. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin birliğinden doğan bağlar. Bu birlik, bir kuramsal gerçek olduğu için, Milliyetçi Cephe ile sosyalist hareketi durdurma cephesi arasında işlevsel bağlar ortaya çıkıyor.

Faşizmi yerleştirmek, büyük burjuvazinin özlemi. Türkiye somutunda, büyük burjuvazinin yapısal sorunlarından kaynaklanan bir özlem. 1976 yılında ve Türkiye somutunda büyük burjuvazi için bir zorunluluk niteliği kazandı. Bu nitelik belli bir açıklık kazandı. Ama 1976 yılında Türkiye'de belli bir açıklık daha ortaya çıktı. Büyük burjuvazinin çeşitli kesitleri faşizmi yerleştirmek için ayrı ölçüde istekli görüldü. Bu, genellikle kabul gören bir gözlem. Ekonomik temelleri var. Ancak bir noktaya kadar Yirminci yüzyılın şahit olduğu tüm klasik faşizm uygulamalarında da, İtalyan, Alman, Japon faşizminde de, başlangıcında büyük burjuvazinin bazı kesitleri faşizmi yerleştirmek plan ve girişimlerinde aktif rol oynamadı. Fakat bir kez faşizm önemli adımlar kaydettince, faşizm uygulamasında yerlerini aldılar. Faşizmin meyvalarını, büyük burjuvazinin diğer kesitleriyle birlikte topladılar.

Dolayısıyla 1976 yılında Türkiye'de gözlenen durum Türkiye'ye özgü değil. Yalnız 1976 yılının somutunda ve 1977 yılı için eklenecekler var: Başlangıçta farklı tutumda olmak sonuçta farklı olmayı gerektiriyor. Ayrıca 1976 yılı somutunda gözlenen ayrılıklar, faşizm tehlikesini ortadan kaldırdığı gibi, zaman içinde kolaylaştırıyor da. Şöyle: Türkiye'de büyük burjuvazinin faşizme istekli görünümüne kesitleri sosyal demokrasinin destekleyicisi olarak ortaya çıkıyor. Bu destek işesbir yandan sosyalist hareketi durdurma operasyonunun, diğer yandan da, işçi sınıfının devrimci sendikal hareketinin tahrip edilmesine dayanak oluyor.

Bu noktanın altı çizilmeli. Devrimci sendikal hareket, herhangi bir rö-morkürün istediği işkeleye keçeği bir mavna değil. Her işkeleye yanaşamaz. Belli işkeleye yanaştırma ve belli işkeleye bağlama girişimleri, devrimci sendikal örgütün tahrip edilmesini sonucunu da beraberinde getiriyor. Devrimci sen-

dikal hareketi, bilinçli, militan, sosyalist önderlerinden yoksun etmeyi gerektiriyor. Bugün bu yapıyor. Ancak bugün yapılanlar bugünle sınırlı sonuçlar vermez. Zaman içinde, 1977 yılında veya onu izleyen yıllarda, büyük burjuvazinin faşizmi yerleştirmeye girişim ve planlarında ayak sürülerinin de katılımları sağlandığı zaman, devrimci sendikal hareketin sadece "devrimci" adı kalır. Bilinçli, militan ve sosyalist önderlerinden arındırılmış bir sendikal hareketin faşizme karşı mücadelesini hayal etmek bile mümkün olmaz. 1976 yılında devrimci sendikal hareketi böyle bir nitelik kazandırabilmek için önemli adımlar atıldı.

1976 yılında büyük burjuvazinin iki kesiti arasında gözlenen tutum ayrılığı, tarihsel eğilim içinde ortadan kalkıyor. Bu açıdan bakıldığında burjuvazinin iki kesiti arasındaki tutum farkı, farklı zaman kesitlerine bölünmüş bir iş bölümü niteliği kazanıyor. Burjuvazinin yapısal sorunlarından doğan zorunlulukların sonucunda birleşme noktasına gelindiğinde büyük burjuvazinin iki kesiti birbirini kutlamaktan başka bir soruna sahip olmayacak. Böylece, bir yandan Milliyetçi Cephe'nin çabaları ile, diğer yandan sosyalist hareketi durdurma cephesinin çabaları arasında, tam bir tamamlanıcılık olduğu ortaya çıkacak. Sosyalist hareketi durdurma cephesine katılan "iyi niyetlere" ise düvane düşecek. 1976 yılına dönülürken görünen durum, böyle.

Behice Boran, Yurt ve Dünya Dergisi'nin ilk sayısında yer alan incelemesinde "önce bağımsızlık, demokrasi, sonra sosyalizm anlayışı ve tutumu diyalektik değil, metafizik bir düşünce ve mantığın ürünüdür" diyor. Bu değerlendirmeye yol açan gelişmeleri ise şöyle açıklıyor: "Gelişmiş kapitalist ülkelerde demokratikleşme sürecinin giderek işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin hak ve özgürlüklerinin genişlemesinden yana gelişme göstermesi düz bir çizgi üzerinde düzenli ilerlemelerle olmadı. Kapitalizmin emperyalist aşamaya gelmesi, sermayenin yoğunlaşması ve merkezleşmesi sonucu dev tekelilerin oluşmasıyla demokrasi, büyük burjuvazinin politik iktidarının biçimleniş için gerekli ve yararlı olmaktadır. Burjuvazi, burjuva demokrasisine artık sahip çıkamaz oldu. Ve böylece, kapitalizmin oluştuğu ve geliştiği dönemdeki tarihsel, ilerici rolünü yitirdi. Demokratik rejimi, hak ve özgürlükleri savunma ve korumayı işçi sınıfı hareketi yükümlendi". (Behice Boran, Demokrasi ve Demokratikleşme Sorunu, Yurt ve Dünya, Sayı 1, s.85 ve 70)

Emperyalist aşamada, demokratik hak ve özgürlükleri savunma ve koruma görevi, işçi sınıfı hareketinin omuzlarına düşüyor. Bu çok açık. Ancak bu açıklık daha önceki aşamalarda burjuva-demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılmasında işçi sınıfının rol oynamadığı anlamına gelmiyor. Burjuva-demokratik devrimleri çözümlenme, burjuva demokratik devrimleri, bundan da öte, burjuva demokrasisini idealize etme eğilimlerine yol açmamalı. SBKP Merkez Komitesi üyesi profesör Ponomarev, yeni bir incelemede, bu noktaya dikkati çekiyor: "Burjuva-demokratik devrim sınırları içinde, bunun da ötesinde 1848 Haziran'ında Paris ayaklanmasında olduğu gibi bu sınırların aşıldığı zamanlarda, proletaryanın sınıf mücadelesinin yükselen noktalarının çözümlenmesi özel bir dikkat gerektirir." (B. Ponomarev, Uluslararası İşçi Hareketi-Tarihsel ve Kuramsal Sorunlar, Yurt ve Dünya, sayı 1, s.125)

Ponomarev'in sözünü ettiği 1848 Haziran ayaklanmasını, Marx, modern zamanların ilk sınıf savaşı olarak, sermayedarlık işçi sınıfının karşı karşıya geldiği ilk savaş olarak niteliyor. İşçi sınıfının burjuvazi tarafından zorlanmasıyla hazırlıksız olarak yer aldığı bu sınıf savaşının sonuçları, bu yazının başına alınan altı ile açıkladı. Bu ayaklanmadan çıktığı tarihsel dersleri ise başka bir yerde özetledi: "Burjuvazinin, kendisini uzun süre Temmuz monarşisinin meşru mirasçısı olarak görmüş olan cumhuriyetçi kesimi, böylece en tutkulu umutlarını aşıldığını gördü; ancak iktidarı, Louis Philippe döneminde düşlediği gibi burjuvazinin tahta karşı liberal bir başkaldırısı yoluyla değil, proletaryanın sermayeye karşı bir ayaklanması yoluyla, şarapnellere indirilebilen bir ayaklanma yoluyla elde etti. Kendi gözünde en devrimci olarak canlandırıldığı olayın, gerçekte en karşı devrimci olduğu ortaya çıktı. Meyve onun kucağına düştü; ama hayat ağacından değil, bilgi ağacından". (K. Marx, Lui Bonapart'ın Onsekiz. Brümeri, Seçme Eserler, s.106, İngilizce)

1848 yılında işçi sınıfı kendi sağladığı demokrasi meyesini, burjuvazinin kucağına düşürdü. Bugün demokrasiyi kendisi için kullanabilecek durumda. Herşeyden önce kendisi için istiyor. Bunu burjuvazi de biliyor. 1976 yılında yurt ve dünya gelişmeleri, burjuvazinin bunu çok iyi bildiğini gösteriyor. Bunun için dünyanın her yerinde cepheleştirmeler oluyor. Dünyanın her yerinde işçi sınıfının politik hareketinin ilerleyişini durdurmak için çaba harcıyor. Türkiye'de ise bu cepheye yer alanları bir bölümü, işçi sınıfının politik hareketinin ileri bir tarihe eritilmesi önerileri ortaya çıkıyor. 1977 yılına böylece dönülüyor. 1977 yılına böyle önerilerle ortaya çıkanlar önemli ölçüde getirmeleri sağlanarak giriliyor. İşçi sınıfı hareketi, bu getirmeyi sağlayarak ilerliyor.

TÜRKİYE 1976: GÜÇLENEN İŞÇİ SINIFI, KOKUŞAN SERMAYE...

Türkiye işçi sınıfının öncülüğünde, emekçi kitleler ile birlikte demokrasiyenin yeni tüm yurtsever demokrat ve ilerici-lerin, işbirlikçi tekelci sermayeye ve mütefliki gerici sermaye güçlerine karşı verdikleri bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin yeni, diri ve zengin boyutlar kazandığı ve sosyalizmin evrensel ilke ve amaçlarına ulaşılması yolunda kalıcı deneyler, yeni kazanımlar edindiği bir yıl olarak 1976 geride kaldı...

Kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının 1977 halkası, kapitalist sisteme, emperyalizme ve onun palaska altında bulundurduğu geri kalmış ülkelerin işbirlikçi smf ve yönetimlerine ber zaman-kinden daha çok karanlıklar vaadediyor.

Tarihin ileriye dönük çarkı, her yeni gün, her yeni yıl, işçi sınıfının ulusal ve uluslararası birliğine yeni güç ve zaferler kazandırırken, dünya kapitalist sistemine ve ancak bu sistemin kırıl kan dolaşımıyla ayakta durabilen işbirlikçi yönetimlerine çöküntüler, sıkıntılar ve ardi arksas gelmeyen buşalmalar yağdırıyor.

İşbirlikçi, geri Türkiye kapitalizmi de dünyadaki diğer geri kalmış yönetimler gibi 1977'ye endişeli, korkulu ve yazıfın zalimliğinden kaynaklanan artan bir saldirganlıkla giriyor.

SAYILI GÜNLER...

Türkiye'de büyük sermayenin ve gerici ittifakın simgesi MC'nin büyük başı, geçtiğimiz haftanın Çarşamba günü partisinin Millet Meclisi grubunda yaptığı konuşmada, 1977 yılına girenken kendi bakış açısından durumu şöyle nitelendi: "Önümüzdeki günler sayılıdır. Bunu çok iyi değerlendirmeye mecburuz..."

Cephenin büyük başı, duyduğu korkunun derinliklerini ele verirken salt, MC'nin ömrü üzerine mi üzüyordu?...

Elbette salt bu değil... Cephenin büyük başı, sırfal gerilemenin kafasında yarattığı korku tortusuyla, sermaye sınıfının dayandığı ekonominin çürük zemininde artık göğüs göğüze gelinen işçi sınıfı ile ekonomik ve politik mücadele alanlarında yağın çikarmaya hazır olumak gerektiğini hatırlatıyordu...

HESAP-HESAP...

Korkunun genel çerçevesine öylesine sırfal bütünlüğü kapsayorduk ki, Demirel konuşmasında bu konuda bir sapslama daha yapma gereksinimi duyuyordu. Şöyle diyordu:

"... Meselelerin üstüne tesanüd içinde ve cesaretle vermeye devam edeceğiz. Gerek kendi iç meselelerimizi çözerken, gerekse bizim dışımızdaki meselelere baskarken, büyük hesapla küçük hesabı karıştırmamayı başardığımız sircce hedefimize ulaşız..."

Cephenin büyük başının altını çizdiği "büyük hesapla küçük hesabı karıştırmama" zorunluluğu ilginçti. Hesabın küçüğü partiinin MC ortaklığına kadar varan sorunlarını, hesabın büyüğü ise sermaye sınıfının, temelde işçi sınıfına karşı gireceği daha amansız mücadelelerin planlarını kapsıyordu... Bunun için de "hesabın küçüğü" ile "hesabınbüyüğü" arasındaki organik ilişkisi bir kez daha hatırlatmak zorunluluğu duyuyordu...

Önceki hafta "Türk Hür Teşebbüs Konseyi" adı altında zirha bürünen sermaye saldirganlığına ek olarak Demirel'in sözleri bir daha okununca, 1976'nın

sonunda sermayenin gelip dayandığı bunalım sınıını yorumlamak daha da kolaylaşmaktadır.

TÜRKİYE 1976...

1976 yılı, sermayenin MC eldiveniyle demokrasiye, demokratik özgürlüklere karşı işlediği cinayet ve suçlar yılı olduğu kadar, burjuvazinin ekonomik, politik ve ideolojik alanlarda her yönden açmazla düştüğü, parça parça iflasa yaklaştığı bir yıl da oldu.

Burjuva ideolojisinin, Türkiye sosyalist hareketini "sağ"dan ve "sol"dan çevreleyen ve yeri sırası geldiğinde düğmesine bastığı kundaklama şarteli, Türkiye İşçi Partisi'nin, işçi sınıfının öz politik örgütü olduğunu, nesnel olarak kanıtlanmasıyla kırıldı.

1976 yılında, burjuvazinin bir papuca giren iki ayağı ile birlikte aynı papuca sığdırdığı "sendikalizm" ve sosyalist devari maceracılığının ipliği de pazara çıktı.

Bu arada, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin ayrılmaz bütünlüğü kesinlikle somutlandı ve sosyalizm perspektifiyle çakışmayan küçük burjuva demokratiğinin "ilerici"likten çok gericiliğe, burjuva ideolojisi kuyrukçuluğuna doğru sarpa saracağı gerçeği perçinlendi...

Ama aynı zamanda işçi sınıfının ve partisinin ekonomik ve politik mücadele öncülüğünde, emekçi sınıf ve kitleler, ilerici yurtsever aydınlar, içinde bulundukları toplumsal potansiyeli, gerek sermaye sınıfına karşı demokrasiinin savunulmasında, gerekse daha ileri demokrati hedeflerinin kazanılmasında gerekli olan dayanışma ve birlik ilkelerini hayata geçirecek yetermeyi başardılar...

Sermaye sınıfının 1977'ye girenken duyduğu endişe ve korkuların nesnel temelini elbette Türkiye işçi sınıfı hareketinin aldığı yol ve ileri adımların nicel ve nitel dinamiği oluşturuyor...

SERMAYE ADINA...

Geride bıraktığımız 1976 yılı bütün bu görünümüyle olduğu kadar uluslararası sermayeye bağımlı işbirlikçi ekonomilerin ve politik iktidarların ilginç çirkinliklerini de sergiledi Türkiye'de.

Soygun, rüşvet, yağma, üç kağıtlılık olayları ve zirveye varan bağlantıları, her zamankinden daha çok sade vatandaşın gözüne yansıdı. Kapitalist sistemlerin kan dolaşımını oluşturan, kâr, kir, soygun, talan, yağma, rüşvet trafiği, dönüp dolaşıp her zaman olduğu gibi doğal olarak sermayenin kapısına vardı. Kâpın çelmeası, her zamankinden daha çok şahibini sıkıntılara, zor durumlara düşürdü.

Bir "Yahya" olayı, bir Lockheed rüşvet olayı altta kaynayan birbir kırılığın mütevazii örnekleri olarak kamuoyuna meşgul etti. İşgal etmeğe de devam ediyor.

LOCKHEED DÜĞÜMÜ...

Lockheed rüşvet olayı çözülmek bilmiyor...

İki ay kadar önce Lockheed olayını, bizzat "Yahya" ile ilgili deşeyenlere de zarar verecek" nitelikte olduğunu açıklayan Adalet Bakanı, son günlerde "numaratörün bozulduğu" gerekçesiyle "bilgi ve

YOZ YILLIK MÜCADELE: AYDINLIK GELECEK...

belgelerin kaybolduğunu" söylemek sorununa saptı.

Bu arada, TBMM'de rüşvet olayını soruşturmak için kurulan komisyonun bir takım görünür-görünmez güçler tarafından abluka altında tutulduğu gerçeği gözlemlendi.

Söz konusu komisyonun kuruluşundan 4.5 ay sonra Türkiye ile ABD arasında bir anlaşma yapıldığı, anlaşma ile rüşvete ilgili bilgi ve belgelerin komisyonuna verilmesinin olanak dışı bırakıldığı da anlaşıldı.

Lockheed olayı, üzerindeki esrar perdesine rağmen, açıklığı ve çarpışıklığı, CHP'de dahil tüm burjuva partilerin üzerinde duyurdu.

Yahya olayı ile ortaklığı toza dumana veren CHP'nin Lockheed olayında aynı yrtıcılığı gösterememesi gözlerden kaçmadı.

BÖYLE BAŞA BÖYLE TARAK...

Lockheed olayının "değeri" bazıları tarafından çelişik ve çarpışık biçimde ilginçleşti, de, dikkat çeken bir başka husus oldu. Babıllinin en büyük kasalarnın birine nasi ve hangi yolla girdiği açıklığa kavuşturulmaması, ama israrla fit-kosa konuşulacak biçimde kulaklara okunan rüşvet listeleri tartışmalar yarattı...

1976'nın Şubat ayı ortalarında patlayan olay, Hava Kuvvetleri Komutanı orgeneral Emin Alpkaya'nın emekliye ayrılması ve yargılanmasıyla, sonuçta beherat etmesiyle ilk hızını aldı ama daha sonra esrarengiz bir yöninge oturdu.

Babıllinin irisi adına Alpkaya ile konuşan bir yetkili muhabir, Komutana "Bizim elimizde, hükümette olmayan bilgiler var" dedi. Ama nedense kısme Hürriyet gazetesine "nedir o elindeki bilgiler" demek gereksinimini duymadı; duyamadı!..

Aynı gazetenin, Lockheed rüşvet olayını soruşturmakla görevli komisyon başkanı CHP Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan aleyhine giriştiği kampanyanın aynı tarihlere rastlaması, olayı daha da karanlığa itti.

Alpaslan'a karşı sürdürülen ve kast kokuşan kampanyanın amacı neydi? Hürriyet Gazetesi "sitten çnkim ak kaçıklığın" avukatlığını mı yapmıştı?..

"PİRLANTA" LAR ADINA!..

On aya yaklaşan bir süredir zikzaklı yürümlerde dolaşan Lockheed olayının yağın bir satıhta çok yönlü pürüzler taşıyan yapısı, geçtiğimiz haftanın ortalarında cephenin büyük başına şu şekilde konuşma cesaretini de verdi:

"Faziletten nasibi olmayan bazı kimseler, pirlanta gibi arkadaşlarımızla çamur atmak cür'etini gösterdiler. Bu alçaktır. Namussuzluktur. Benim hiç bir arkadaşım böyle bir işte yoktur..."

Türkiye'deki "pirlanta"lar adına yapılan bu savunma, cephenin büyük başı tarafından konuşmanın genel çerçevesi itibarıyla CHP'ye ve Genel Başkanına yöneltilmiş bir taarruz niteliğindedir.

Demirel şöyle diyordu:

"Bu uçakların alınması zamanın başbakanının da şifahi mutabakatları alınmıştır!.."

AP Genel Başkanı, söz konusu konuşmayı yapmadan bir hafta önce bu gibi işlerde kullandığı İhsan Ataöv aracılarıyla, Bülent Ecevit'i suçlama kampanyasını başlatmıştı.

Aynen sunta-mobilya dalaverasında olduğu gibi bunda da Ecevit suçlandı. Her iki olay da, Ecevit'in başbakanlığı döneminde meydana gelmişti!..

CHP'DEKİ TUTUKLUK.

Demirel'in Çarşamba günü geçtiği ta-

arruz, bir gün sonra Ecevit tarafından cevaplandırıldı. Ecevit, Perşembe günü düzenlediği basın toplantısında, Amerika ile yeni bir anlaşma yapılmasını ve yeni anlaşmaya göre, ABD'den bilgi ve belgelerin teminini önerdi. Bu öneri, Ecevit'in konuyu seçim sonrasında erteleme eğilimi olarak da yorumlanabiliyordu.

Ecevit, hiç de kişisel bilgi ve inisiyatif alanlarında cereyan ettiği ileri sürülecek bir olayda, rüşvetin uzandığı yaygınlık ve etkinliklerden olsa gerek, gereği biçimde karşı taarruz kolaylığı kazanamıyor muydu?. Bu en azından esas suç merkezlerinin, etkinlikleri oranında, kararlıkta sinme kolaylığı kazanmalarına mı yol açıyordu?.

Mobilya yolsuzluğunda, genel sekretere bile bırakmadan açıklamaları heyecan içinde bizzat yapan CHP Genel Başkanının ve parti yetkililerinin Lockheed olayında, vevel ki, kendi mensuplarını "hiç" ilgilendirmese bile tutukluk gösterneleri kamuoyunun dikkatini çekmektedir. Dahası, bu tutukluğun, "pırlantalar" adına cephe başı diliyle belli bir "birlik ve beraberlik" oluşumuna ve kenetlenmesine yol açtığı iddiaları da, yoğunluğunu artırarak sokaktaki adamın soru işaretlerine karşınmakta ve rahatsızlığa dönüşmektedir.

ESAS YIKICILIK VE BÖLÜCÜLÜK

Öte yandan cephe uygulamasının, eğitim ve öğretim kurumlarında ideolojik ağırlığını faşist kadrolaşma amacına yönelik olarak yürüttüğü örnekleriyle sergiledi.

Dinsel inançlarından dolayı toplumun bir kısmına "şarabı, domuzu, zınyayı helâl!" saydıran kelimenin tam anlamıyla bölücü ve yıkıcı sennaye iktidarı ayırmacı politikasının çirkin yüzünü bir kez daha açığa vurdu.

Türkiye'de insanları belli kamlara bölerek, ırkı, mezhepçi, şoven duyguları, iktidarını sürdürebilmek için etkili bir silah olarak kullanan sennayenin, işçi sınıfı düşmanlığına Lise-1 "ahlâk" dersi kitaplarında da buluşturduğuna tanık olundu.

Sermayenin "ahlâk" kitabında şöyle deniyor:

"Herkesin şerefi aynı değildir. Bir işçi ile bir doktorun şerefi aynı sayılmaz... Şerefin ölçüsü insanın toplumdaki yeridir. Toplumda yeri yüksek bulunanlar, öbürlerinden daha çok şerefliler sayılırlar..."

AHLAKSIZLIĞIN SAHİBİ..

Bütün bunlar, sennaye propagandasının en etkili aracı olarak kullanılan TRT televizyonunda, burjuva "ahlakı" adına kaç yapayım derken göz çıkarıldığına tanık olunan Türkiye'de yapılıyor.

Örneğin, önceki hafta yayınlanan bir yerli film, hemen hemen tümünde olduğu gibi burjuvazinin ahlaksızlığına ilişkin sayısız örneklerden birini ekrana getirdi.

Filmde, bir burjuva ailesi, toplumun alt kesimlerinden bir fert tarafından dört ay önce hamile bırakılan birerik kızlarını fabrikalarının müdürüne nikah-

BEHİCE BORAN VE NEVZAT HATKO BULGARİSTAN'DAN DÖNDÜ

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, bir süreden beri Bulgaristan'da tedavi olmakta olan eşi ve çevirmen Nevzat Hatko ile birlikte Türkiye'ye döndü. Behice Boran, eşi Nevzat Hatko'yu Türkiye'ye getirmek üzere Bulgaristan'a gitmiş ve on gün kalmıştı.

Yazar ve çevirmen Nevzat Hatko, Bulgar "Press Ajansı" tarafından çağırılarak gittiği Bulgaristan'da bir süreden beri tedavi görmekte idi. Nevzat Hatko'ya Bulgaristan'da uygulanan tedavi ekzersizlerinden başarılı sonuçlar alınmaya başlanmıştı. Bundan böyle bu ekzersizlere Türkiye'de devam edilecek.

lyorlar ve erken doğumun etrafına yaratması muhtemel dedikoduların önlemek için de, genç çifti Avrupa'ya balayına gönderiyorlardı...

Avrupa'da uzunca sürecek bir balayında iş temize havale edilecekti... Doğrusu bu ya, demek burjuvazide bu işler böyle oluyordu...

Burjuvazi, çarpık senaryolarda bile en başta çirkinliklerini örtenmekten, ilse kitaplarında büyük bir yurttaş çoğun-

luğuna "zınyayı helal" etirmekte, işçileri de, şeref sıralamasında alt katlara itelemektedir.

İnsanın insan tarafından en amansız biçimde sömürülme esasına dayanan, insan haysiyet ve onurunun tahribine yönelik kapitalizmin egemen sınıfı burjuvazi, bizatihi sahip olduğu ahlaksızlığı diğer sınıflara sıçartarak ilerlemeye çalışıyor; hem de hiç bir iddia taşıyamaya çağı şeref, narous, ahlak ilkeleri adına...

GENEL YAS'IN EKSİĞİ İSMAIL CEM VE TAĞMAÇ İMİŞ !

DİSK Genel Merkezinde kaç kişi çalışıyor? İşçi aidentlerinden toplanan paralarla nere yapıyor? DİSK üst yönetiminin sayısız "uzman" çalıştırdığı biliniyor. Ama bilimyenler bu uzmanların neler yaptığını. DİSK'in aylık yayın organı "DİSK" dergisinin Eylül sayısının Aralık ayının son günlerinde çıkarılabilmesi, DİSK üst yönetiminin sayısız uzmanının ne için para aldığı sorusunu haklı olarak ortaya çıkarıyor.

"DİSK" dergisinin Eylül sayısı, Aralık ayının son günlerinde çıkabili. Dergide bir başyazı var. Başyazının başlığı "başyazı". Konusu ise Eylül Direnişi. DİSK üst yönetiminin uzmanları, Ekim, Kasım ayları ile Aralık ayının ilk yarısında Eylül Direnişi üzerinde düşünmüşler. Değerlendirmeye yapmışlar. Eylül Direnişi dolayısıyla Türkiye İşçi Partisi'ne "eleştiri" yöneltme fırsatının çıktığını düşünmüşler. Bu fırsatı gerçekten beceriksiz bir biçimde kullandılar. TİP, Eylül Direnişi'nin özine sahip çıkarak DİSK üst yönetiminin kaypak tutumunu eleştirdi. DİSK üst yönetiminin dergisi bu eleştirinin nedenini şöyle açıklıyor: "Bu siyasal eğilimin kendisini sosyalizmin merkezi olarak görmesi ve gerçekte treni (işçi sınıfı hareketini) çoktan çıkararak, her gün biraz daha gerilerde kalmışdır". DİSK üst yönetiminin eteklerine yapışan "uzmanlar" tren ile ilgili meraklanıyor ve tren ile işçi sınıfı hareketini karıştırdıklarını hiç bir zaman saklamıyorlar.

DİSK üst yönetiminin geciken başyazısında Genel Yas ilanıyla başlayan Eylül Direnişi ile ilgili "değerlendirme" yer alıyor. Önce kazanımlara işaret ediliyor, sonra da "eksiklikler" üzerinde duruluyor. Özerinde durulan "eksiklikler" ise DİSK üst yönetiminin bazı uygulamaları ile özelemlerine kulif hazırlamakta ileri gidemiyor.

YÜRÜYÜŞ'te daha önce yer aldı ve Politika Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Demirtaş Ceyhan da açıkladı. DİSK üst yönetiminin Politika Gazetesi'ne duyduğu ilgi Demirtaş Ceyhan'ın Genel Yayın Yönetmeni olmasıyla Genel Yas'tan çok önce başladı. Bundan sonra Politika Gazetesi'nde Portekiz Başbakanı Soares'in Ecevit'e göndermek istediği çağrının Dışişleri Bakanlığı tarafından örtbas edilme istemesi "skandal" başlığı ile verildi. Aynı başlığın yanında DİSK ile ilgili bir haber ve Türkler'in fotoğrafı da yayınlanmıştı. Artık "hava bulutlu, bana ördek dediniz" vehmine kapılan Türkler bunun üzerine Vedat Dalokay ile görüşmeye başladı. Türkler'e göre "skandal" kelimesi kendisi için kullanılmıştı. Dalokay'dan Demirtaş Ceyhan'ın "görevden uzaklaştırılması" istedi. Olmayınca da, Ecevit'in de baskısıyla Politika Gazetesi'ni satın almayı düşündü. Politika Gazetesi bu yüzden satın alındı ve İsmail Cem'in eline teslim edildi.

DİSK üst yönetiminin uzmanları bu yakışsız hareketi, Genel Yas'ın eksikliklerine bağliyor. Şöyle diyor: "Hareket içindeki kitleleri doğru bilgilendirmek ve burjuvazinin ideolojik saldırı ve yıldırma girişimleri karşısında morali yüksek tutmak açısından, sendikal basın, yayının ve özellikle günlük ya da en azından kısa süreli periyodik organların konfederat düzeyde ele alınması

ve gerçekleştirilmesinin acillliğini daha açıkça vurgulayarak bilince çıkarmıştır." Gülmek mi lazım, yoksa ağlamak mı? Burjuvazinin ideolojik saldırı ve yıldırma girişimleri karşısında morali yüksek tutmak için, işçi paraları ile bir gazete satın alıp bu gazetenin başına, daha önce aynı gazetevi batırılmış olan İsmail Cem'i getirmek gerekiyormuş. Genel Yas ile böyle bir "bilinç" ortaya çıkmış. Bu söyledikleriniz kendiniz de inanmıyorsunuz; ya da söyleyecek başka sözünüz yok.

DİSK, 16 Eylül 1976 tarihinde "halktan yana bir iktidarın kurulmasına kadar tüm ülkede genel yas ilanı"ni başlattı. Sonra DİSK Genel Başkanı'nın ağzından bu ilanın "yanlış anlaşıldığını" ilan etti. Fakat neyin yanlış anlaşıldığını bir türlü açıklamadı. Yanlış anlaşıldığı sözleri ile "sorumluluğu" tabandaki bilinçli işçilerin omuzlarına yüklemeye kalktı. Şimdi DİSK üst yönetiminin çıkardığı gecikmiş dergideki açıklamalar "halktan yana" iktidarın kurulması için başlatılan eylemin neden bu şekilde geliştirilmiş olduğunu ve yanlış anlamının değil bir "yanlış destek hesabının" söz konusu olduğunu ortaya çıkarıyor.

DİSK üst yönetiminin gecikmiş dergisindeki başyazıda, bulunan "eksikliklerin" birisi de şöyle açıklanıyor: "İşçi sınıfı hareketine fiili olarak katılmayan kamuoyunun diğer kesimlerinin desteğini almamak ya da en azından onları tarafsızlaştırmak için çalışmalar yapılmasının acillliğini daha açıkça vurgulayarak, bilince çıkarmıştır". Kimmiş bu işçi sınıfı hareketine fiilen katılmayan "kamuoyunun diğer kesimleri"? Teknik elemanlar mı, öğretmenler mi, memurlar mı? Bütün bunlar değil. Bunlar en azından işçi sınıfı hareketini ve öncülüğünü kabul etmişler ve Genel Yas'ın başından itibaren desteklemişlerdir. Hatta bu örgütler içinde DİSK'e telgrafla başvurup görev isteyenler ve hedefin somutlaştırılmasını talep edenler de oldu. Bunların "tarafsızlaştırılması" diye bir sorun yok ortada. Üstelik siyasal mücadelede "desteği kazanılacak veya tarafsızlaştırılacak" kesimlerin kimler olduğunu çok iyi biliniyor.

DİSK üst yönetiminin başı da buna açıklamaktan geri kalmadı. 28 Eylül tarihinde, Genel Yas'tan 12 gün sonra şöyle konuşmak ihtiyacını duydu: "26 günlük bir tutuklama devremiz geçmiştir. Buna bir tutuklama mı demek, bir yerde tatil yapmak mı demek gerekiyor, bilemiyorum. Çünkü bu tutuklama ile ilgili olarak ifade alma, sorgu gibi bir işlem yapılmamıştır. Ve bunun ötesinde, çok sevdiğimiz Silahlı Kuvvetlerimiz ve onun kumandanları, bize tutukluluğumuzu hatırlatmıyor, en ince teferuatına kadar ellerinden geleni yapmaya çalışmışlar, bizi bir misafir, hem de büyük bir misafir olarak ağırlama politikası izlemişlerdir". Bunu yapanlar, Tağmaç ve arkadaşları. Eksikliklerden birisi de bu imiş.

DİSK üst yönetiminin netere güvenerk yola çıktığı, güvendiği dağlara kar yağınca da "yanlış anlaşıldı" diyerek çark ettiği daha da açık olmaya başladı. YÜRÜYÜŞ, bu açıklığı daha da açmak için DİSK üst yönetiminin kimlerle "görüşerek" yola çıktığını saptayarak üstüne düşen görevi yapacak. Zamanı gelince.

1976 EKONOMİ

SERMAYE SINIFININ FAŞİZM GELECEĞİN ÇÖZÜMSÜZ İSTEKLERİDEN KAYNAKLANIYOR

HÜSEYİN MERTOĞLU

1976 YILI İÇİNDEKİ EKONOMİK GELİŞMENİN MALİYETİNİ DE TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI ÖDEMİŞTİR. TOPLAM ÜRETİM MALİYETİ İÇİNDE, EMEK MALİYETİNİN YÜZDE 10'U GEÇMEDİĞİ SAPTANDI. BUNA KARŞIN SERMAYE SINIFI ÜCRET ARTIŞLARININ FİYAT ARTIŞLARINA NEDEN OLDUĞUNU SÖYLEMEKTE DEVAM ETTİ. SERMAYE SINIFININ AÇIK İSTEĞİ, SÖMÜRÜYÜ DAHA DA ARTIRMAK. SERMAYENİN YIL İÇİNDEKİ GİRİŞİMLERİ OLDUKÇA YOGUN. HÜR TEŞEBBÜS ÖRGÜTÜNÜN KURULMASI, DAYANIŞMA FONUNUN GÜNDEME GETİRİLMESİ, İŞÇİ ÇIKARMALAR.. HEPSİ TEMELİNDE SÖMÜRÜYÜ ARTIRMA İSTEGİNDEN KAYNAKLANIYOR.

Genel olarak, 1976 yılı, sermaye sınıfının yükselen faşizm eğilimlerini somut indirirken, sermaye sınıfının faşizm eğiliminin nedenlerini de açığa çıkarttı. Türkiye'de kapitalist üretim biçiminin geçerliliği yönündeki her çabalamaya ve genişlemeye, dışa bağımlılığı, yani emperyalizmle ilişkileri kaçınılmaz kılıyor. Son yıllarda Türkiye kapitalizminin ithalat, ihracat, sermaye ve teknoloji kanalları ile bağlı olduğu batılı kapitalist ekonomilerde ortaya çıkan gelişmeler artan ölçülerde ülke ekonomisine yansdı. Dış kaynaklardan giderek daha az faydalanan kapitalizm içinde bulunduğu dar boğazı geçici bir çözüme bağlayabilmek için kesin bir tercih yapmak zorunda.

Sermaye sınıfının açığa çıkan faşizm eğiliminin alternatifinin de tek olduğu 1976 içinde çok vurgulandı. Sermaye sınıfı da bunun vurgulanmasına itiraz etmedi. Alternatif açık; Türkiye'nin iki büyük partisinin bir araya gelmesi ve sermaye sınıfının açmazına öncelikte çözümler getirilmesi.

Türkiye 1950'lerden itibaren sanayileşme sürecinde hız kazanmaya başladı. Sanayi sermayesi ise birikimini 1960'lı yıllardan başlayarak dış kaynak desteği ile önemli sayılabilecek boyutlara ulaştırdı. Bu birikimin son 10-15 yıl içinde tekelleşmeye yol açtığı görüldü. 1975-1976 ise bu sanayileşmenin yapısının açığa ortaya çıktığı yıllar oldu. Tekelleşmeye dek varan bu sanayileşmenin gerek yabancılara sermaye, gerekse varlığını sürdürdürebilmek için getirmiş zorunluluğunda olduğu hammadde, yarım mamul madde, ve yatırım malları nedeniyle dışa bağımlı olduğu belirginleşti. Somut göstergesini yaz ayları içinde döviz dar boğazı nedeniyle dışa bağımlı sermaye belirledi. Öte yandan bu olguya bağımlı olarak, sanayinin montajcı yapısı dışa bağımlı karakterli nedeniyle üretim mallarını üretimi gerçekleştiremedi. Bu nedenle Türkiye sermaye sınıfının çözümsüzlüğü

kitlelerin gözünde somuta indirildi.

Türkiye bu günkü sanayileşme yapısı içinde, bu yapıyı sürdürülebilmek için giderek daha yüksek bedeller ödemek olgusu ile karşı karşıya. Bu olgu iki yönlü tehlikeyi içeriyor. Bu sanayileşme sürecinin devamı, giderek büyüyen kaynak gereksinimini ortaya koyuyor. Bu gelişme üretim malları üretimi için gerekli fonlara el konmasına anlamına. Öte yandan bu seviyede bir gelişmişlik gösteren sanayinin, bu işlerlik seviyesini koruyabilmesi için gerekli olan alt yapı gereksinimi giderek artıyor. Kamunun bu alt yapı gereksinimini karşılayabilmesi için yapması gereken yatırım miktarı, kar topunun büyümesini anımsatır bir biçimde gelişme gösteriyor.

Hem bu sanayileşme seviyesinde, sanayiye işler tutmak zorunda olduğunuz için kaynak transfer etmek zorundasınız, hem de kamu bu çarpık gelişme nedeniyle alt yapı yatırımlarını, çarpık gelişmenin doğurduğu sonuçları yüklenmeye yönelik olarak planlamak zorunda. Böylesi bir yapı içinde öncelik sorunu da ortadan kalkıyor. Hem bu tür bir sanayileşme sürecini devam ettirmek için gerekli yatırımları yapmak zorundasınız, hem de bunlar için zorunlu olan alt yapı yatırımlarını. İkisini aynı anda yapmak kaçınılmaz. Birindeki gecikme, diğerinin iç ve dış maliyetlerini aşırı ölçüde büyütüyor. Ya da iki yatırım alanından birinde çablaşamama durumu ortaya çıkıyor.

1976 başında kapitalizm, böylesine bir sorunun ortasında buldu kendisini. Bu sorunu aşabilmek için çok hızlı bir gelişme tek çıkar yol. Hızlı gelişmenin niteliği de bu noktada önemli. Hızlı gelişme özünde sermayenin organik bileşimini yükseltmek zorunda. Farklı nitelik burada. Sermaye sınıfının faşizm eğiliminin açıklığı da burada. Sermayenin organik bileşimini iki yolla yükseltebilirsiniz.

Sömürü oranını yükselterek. Ya da

kar oranlarının düşmesini kabullenerek. Kar oranlarında düşme eğiliminin özel kesim tarafından benimsenmesi halinde, stratejik ve giderek diğer sektörlerde, özel kesim, kamunun rekabeti ile karşılaşacak. Kamu kesiminde sermayenin organik bileşimi daha yüksek. Bu açıktır ki, kamunun ekonomik yapıda ağırlığını daha açık bir biçimde ortaya koymasına neden olacaktır. Bu durum, sorunun aşılmasında sermaye sınıfının tek yolu olduğunu göstermektedir. Sermayenin organik bileşimini arttırmak için sömürü oranının yükseltilmesi. Faşizm isteklerinin kaynağı burada. İki büyük partinin bir arada iktidar olması isteklerinin kaynağı da burada.

İlirali 1976 ithalatının 4.8 milyar dolar yatırım ve hammaddeler ithalatından oluşmaktadır. İthalatta 1976 içinde miktar olarak artış olmadığı anlaşılmaktadır. Görülen artış fiyat artışlarından kaynaklanmaktadır. Dış ticaret hadlerini sürekli olarak aleyhimize geliştiği bir gerçek olarak bilinmektedir. 1976 yılı içinde bir başka gelişme daha söz konusu olmuştur. Dış piyasalarda tarım ürünleri fiyatları düşmüştür. Bu gelişme özellikle son üç yıldır verimli bir gelişme gösteren tarım ürünlerinin ihracat edilemesine neden olmuştur. Emperyalist kapitalist sisteme bağımlılığın sonuçlarını Türkiye, dış ticaretinde, 1976 içinde bir kez daha yaşamıştır.

1977 YILINDA HALKIMIZI YENİ SIKINTILAR BEKLİYOR

Kapitalizm, 1976 yılını geride bırakırken geneldeböylesine bir gelişmeye vurguluyordu. Özele bu olgunun somut verileri dış ekonomik ilişkilerde ortaya çıktı. MC iktidar ve sermaye sınıfının faşizme ulaşma gereksiniminin en somut verileri olarak.

BAŞKENTTE PARA TÜCCARLARI

Kasım sonu verilerine dayanarak Türkiye'nin 1976 yılı ithalatının 5.1 milyar dolar olduğunu söyleyebiliriz. Buna karşılık ihracatı 1.9 milyar dolar olarak gerçekleştirdi. Dış ticaret açığı bir önceki yıldan azınsı; 3.3 milyar dolar. 1976 yılı ihracatının yıl başındaki tahmini ürünler ihracatındaki hızlı gelişme nedeniyle 1975 den fazla olduğu gerçeği de hatırlanıldığında, ithalattaki artış hızını daha kolay anlayabiliriz. İhracatta bir önceki yıla oranla yaklaşık 500 milyon dolarlık fazlalık sağlandığı halde, dış ticaret açığı aynı kalmıştır.

1975 gibi 1976 yılı da kapitalizmin çözümsüzlüğü nedeniyle, ithalatın artan ölçekte sürdürülmesinin zorunluğunu ortaya koymaktadır. 5.1 milyar

Dış ticaretin böylesine bir gelişme içinde olması, finansman ve döviz dar boğazı sorununun sürekli gündemde kalmasına neden olmuştur. Bu sorun nedeniyle Ankara'Para Tüccarlarının akınına uğramıştır. Dış ticaret açığı 1975 yılındaki seviyesini korurken, ödemeler dengesinin diğer kalemlerinde büyük gerilemelerin olması Döviz rezervlerinin yıl sonu itibarıyla 300 milyon dolar seviyesine inmesine neden olmuştur. İşçi gelirlerinde 1975'e oranla yüzde 30 oranında bir gerileme söz konusudur. Bu döviz imkanı da artık sermaye sınıfı için kapanmıştır.

Öte yandan dış ticaretin finansmanı için, bir önceki yıl içinde MC tarafından yürürlüğe konan DÇM (Döviz Çevrilebilir Mevduat) hesabından Türkiye 1976 yılında 650 milyon dolar daha kısa vadeli borç kullanmıştır.

Ödemeler dengesinde MC'nin iktidarında bulunduğu süre içinde gözlemlenen gelişmeler bir arada incelendiğinde ihracattan ve işçi dövizlerinden elde edilen normal girişlere ilaveten MC döneminde yaklaşık olarak 4.5 milyar dolarlık döviz imkanı daha kullanılmıştır.

Bunun 2 milyar dolara yakın kısmı rezerv erimesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Geri kalanı da para piyasalarında bulunan kısa vadeli döviz imkanlarıdır. Bunların faizleri yüksek, ödeme süreleri ise kısadır. Önümüzdeki yıllarda, Türkiye'ye benden, Türkiye kapitalizminin gereksinimini duyduğu ithalata karşılayabilmek için döviz bulmak zorunluluğu ile karşılaşırken, öte yandan vadesi gelen bu dövizlerin geri ödenmesi imkanlarını da yaratmak zorunluluğunda kalamaktadır.

Yıl içinde döviz dar boğazı nedeniyle ortaya çıkan gelişmeler doğrudan sanayiye etkilemiştir. Üretimde düşmeler, ithalatta gecikmeler nedeniyle artarken, bu gecikmelerin ve maliyeti yüksek ithalattan tüm yükü gene emekçi halkımızın sırtına yıkılmıştır.

AKIL HOCALARI

Dış ödemeler dengesine ortaya çıkan bu gelişmeler karşısında kapitalizmin ekonomik örgülleri Türkiye'yi hangi geleceğin beklediğini açıkça ortaya koydu. Söylenen çok açık. "Türkiye bu seviyede artarak giden bir ithalata artık finans edemez." "Bu nedenle Türkiye ithalatını kısmak zorundadır. Bu da kaçınılmaz olarak dış ticaret hacminin, giderek iç ticaret hacminin düşmesine neden olacaktır." "Kıscakası Türkiye'den beklenen, ticaretin denetim altına alınmasıdır. Oysa böylesine bir gelişme doğrudan ticareti değil Türk sanayini etkileyecektir.

Kapitalizmin akıl hocaları bu gelişmeyi ortaya koyarken birlikte bir noktayı daha yinediler. Türkiye'nin yabancı sermayeye daha fazla açılması gereği. Alman, Japon ve İtalyan sermayeleri bu nedenle 1976 içinde Türkiye üzerinde ısrarla durdu. Umduklarını bulamadıkları anlaşılabilir. İstekleri tek noktada toplandı. Alt yapı yatırımlarının kamu tarafından tamamlanması.

Kapitalizmin ekonomik örgütlerinin, ticaretin kısımları yönündeki görüşleri de ilginç bir dönece rastladı. 1975 ve 1976 yılının büyük şirketlerinin ciroları ve vergileri bir arada yayımlandı. İncelenmesi ilginç noktaları vurguluyor. İmalat sanayi sektöründe çalışan firmaların ciro ve vergileri ile, aynı firmaların ticaretteki, ana firmaya bağlı kuruluşlarının ciro ve vergileri söz konusu örgütlerin görüşlerinin uygulanmasının imkansızlığını ortaya koyuyor. Ana firma, oransal olarak daha az vergi ödüyor. Buna karşılık ticarete faaliyet gösteren firmaların ciro ve vergileri çok daha yüksektir. Dikay tekelleşme de düşme eğilimi gösteren kâr oranları, yatay tekelleşme çok daha yüksek oranlı kâr oranları ile kapatılıyor.

Alman sermayesinin giderek artan ilgisini AET ile ortaya çıkan anlaşmazlıklara bağlamak mümkün. Japon sermayesinin ilgisini açıklamak için başka göstergeler de gerekir. Bunların başında, Türkiye'nin 1977 başından itibaren Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya başlaması geçeceği geliyor. Bu uygulamaların başlaması ile birlikte, Türkiye gümrükleri AET dışındaki üçüncü ülkelere karşı belli ölçülerde, AET anlaşması gereği indirmek zorunda. Kıscakası, Japon sermayesi uygun gümrük uygulaması ile birlikte Türkiye'ye girmek istegini 1976 içinde ortaya koydu. Bu konuda sağladığı işbirliği Çukurova sermayesi.

KAPİTALİZM ESKİ DEFTERLERİ KARŞIYOR

1976 baharında yapılan tahminler, fiyatlar genel seviyesinde hızlı bir gelişimin söz konusu olduğunu vurgulamaktadır. Bunun ötesinde, işsizliğin artacağı, üretim seviyesinde düşmeler

olacağı. Para hacminin büyüyeceği yapılan tahminlere temel oluşturuyordu. Yıl sonu gelişmelerini bu tahminleri doğrulamakta.

Fiyatlar genel seviyesinde sanayi fiyatlarından kaynaklanan baskı nedeniyle hızlı artış söz konusu. Yıl başındaki ortalama yüzde 25'lik artış hızı tahminleri doğrulanmakta. Öte yanda özellikle ithalattan sanayi ürünleri üretimi ve fiyatları üzerindeki baskısı açık olarak ortaya çıktı. Üretim dönemi kabul edilen yıl ortasında ortaya çıkan transfer güçlüğüleri bir yandan üretim seviyesini öte yandan üretimin maliyetini doğrudan belirledi. Avrupa piyasasından kısa vadeli borçlanmalarla sağlanan döviz imkanları ile yürütülen ithalatın, bu nedenle maliyeti büyüdü. Öte yandan geçmiş yılların stokları, ithalatta ortaya çıkan bu güçlükler nedeniyle yüksek maliyetle çözülerek piyasaya sürüldü. Para piyasasından kısa vadeli borçlanmaların devam ettiği dönemde, Merkez Bankasının "Resmi" para hacminde artış görülmüdü. Özel kesim finansman ihtiyacını bu kısa vadeli DÇM kredileri ile yürüttü. Özel bankalar elinde büyük ölçekli kaynak yaratan DÇM kredilerinin yıl sonuna doğru giderek hızını kaybetmesi nedeniyle, özel kesim yeniden Merkez bankasının kaynaklarına başvurdu.

1976 içinde en büyük yükün kamu ekonomisi üzerinde olduğunu söylemek gerek. İthalat gecikmelerinin ortaya çıkışı ile birlikte, ilk kıntılar bu kesimde yoğunlaştı. Özel kesim ithalatını her ne pahasına sürdürmek isteyen MC iktidarın kamunun ithal gereksinimini karşılamadı. Öte yandan kamunun fiyatlarını da sürekli olarak baskı altında tutan MC iktidarın, bir yandan kamu yatırımlarının gecikmesine neden olurken öte yandan üretim düşüşüne ve stok artışına yol açtı. Fiyatları arttırmayan KİT'ler işletme zararlarını kapatma yolunu stok politikası ile çözmek istedi. Bu girişimlere karşın, Kamunun finansmanı için yıl içinde Merkez Bankası kaynakları sonuna dek kullanıldı. Kamu kesiminde izlenen bu politika, KİT'lerin işletme zararlarını 18.7 milyar liraya çıkmasına neden oldu. Yatırımların geçmiş yıllardan daha az kaldı. Üretimde geçmesi süreleri geri tarihlere atılan yatırımların maliyetleri katlanarak büyüdü.

1976 içinde bu seviyede bir gelişmişlik içinde ilerlik gösteren ekonomide göze çarpan işlerlik İnşaat sektöründe ortaya çıktı. Bu gelişim de kapitalizmin eski defterlerini karşılamak anlamına geliyor. 1965-1970 arasında hızlı bir gelişme ve pazar yaratma uğraşı içinde bulunan sermaye sınıfı montaj-bağımlı gelişimini sürdürdü, pazarın inşaat sektöründe kendi yönüne kayması için, akıl almaz girişimlerde bulundu. Bu girişimlerin başında Emlak vergisi yasası gelir. Bu yasa daha sonra AP'nin parçalanmasına dek varan bir yasa olmuştur. Temelde, 1963 yılında ilk plan çalışmaları sırasında Kaldor'un önerdiği bu yasa 1969 da yürürlüğe konulmuştur. Yasanın yürürlüğe girmesi ile birlikte inşaat sektöründe belirli bir gerileme buna karşın tüketim mallarının talebinde giderek hızlanan bir artış olmuştur. Tüketim malları pazarında hızlı gelişime, son yıllarda sektörler arası karşı gelinmesi tehlikesini birlikte getirmiştir. Diğer yandan şehirlenmenin beslediği konut ihtiyacının, konut fiyatlarının hızla arttırması 1976 içinde ülke kapitalizmi için 5 yıl önce pazar nedeniyle geri plana itilen İnşaat sektörünün yeniden gündeme gelmiştir.

Bu gelişmelerin sonucu olarak 1976 içinde İnşaat sektörü pazarı fiyatları ve kâr oranları nedeniyle dışa bağımlı Türkiye için ekonomik ilerliğin tek dayanağı olmuştur. Oylesine bir dayanak ki, imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların bile küçük dönü-

TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN ÇÖZÜMSÜZLÜĞÜ GENİŞ KİTLELERİ HAREKETE GEÇİRİYOR

şümlerle inşaat sektörüne ara mali üretimine yöneldiği 1976 içinde gözlemlenen olgular olarak ortaya çıkmıştır. Türk kapitalizmi 1977 başına gelindiğinde yüksek kârlılık gösteren bu sektör için dış kaynaklardan, yabancı sermayeden yatırım yapmasını istemektedir. 1976 yılının fiyat, iç ticaret hadleri birleşimlerine ilişkin verilerini bu nedenlerle bu sektörden seçmek yanlış olacaktır. İnşaat sektöründe yıl içinde görülen yaklaşık yüzde 42 oranındaki artış, genelde Türk ekonomisindeki 1976 yılı genel fiyat seviyesinde de vurgulamaktadır.

ASGARI SEVİYEDE İŞLERLİK

Ülke ekonomisinin uzun yıllardan beri gelen kendinden bir gelişme hızı vardır. Yüzde 4 olarak belirlenen bu genel eğilim, tam kesiminde uygun hava koşullarına bağımlı olarak yüzde 5-7 arasında değişim gösterir. Gelişme hızı açısından hiç önem taşımayan bu hızın 1976 içinde de tanıma bağılı olarak sürdüğünü görmekteyiz.

İmalat sanayi ise tam anlamıyla, dış kaynaklara; ithalat, ihracat, sermaye ve teknoloji imkanlarına bağılı olarak gelişme göstermektedir. Bu gelişme ise ancak ekonomisi asgari seviyede bir işlerlik kazandırmaktadır. Dış kaynaklardan elde edilen fonlar Türk ekonomisi içinde, geçmişinden bugüne, genelleşmiş bir biçimde hızla artmaktadır.

1976 yılı bu göstergenin somuta inmesi bakımından önem kazanmaktadır. 1976 içinde ülke ekonomisi işlerlik seviyesinden de ötede günlük olarak yaşamıştır. İthalat, bulunabilen kısa vadeli, niteliği belirsiz döviz imkanları ile sürdürülmüştür. Aynı şekilde ihracat yıl başında, ancak değeri düşük paralar üzerinden yapılan alış-verişler ile bir miktar hızlandırılmıştır. Yıl sonunda bu imkan da ortadan kalkmıştır. Yabancı sermaye girişleri de benzeri gelişim içindedir. Gelen yabancı sermaye, Türkiye ekonomisinin gereksinim hissettiği alanlara değil kendisinin verimli olduğu alanlara yönelmiştir.

Dışa bağımlı, montajcı yapısı ile Türkiye kapitalizmi, I. Plan döneminde AİD

ile, II Plan döneminde Konsorsiyum ile sağladığı dış kaynağı III. plan döneminin başında uygun dünya konjonktürü nedeniyle kendi olanakları ile sağlamıştır. III. plan döneminde sağlanan bu olanaklı Türkiye kapitalizmi dışa bağımlı-montajcı yapısı nedeniyle yeni kaynaklar yaratacak bir yapıya kavuşturulmuştur. Kaçınılmaz olarak işraf etmek zorunda kalmıştır. Bu yaşanan gerçek bile ülke kapitalizminin çözümsüzlüğünü vurgulamaktadır.

GELİŞMENİN MALİYETİ

1976 içindeki ekonomik gelişmenin maliyetini de Türkiye işçi sınıfı ödemiştir. Toplam üretim maliyeti içinde, emek maliyetinin yüzde 10'u geçmediği saptandı. Buna karşın sermaye sınıfı ücret artışlarının fiyat artışlarına neden olduğunu söylemekte devam ettiler. Buna yılın sonlarında hazırladığı raporuna kamu kesimi de katıldı. Geçiminde edekleri yıl içinde yüzde 20'nin üzerinde bir artış yinedi.

Sermaye sınıfının açık isteği sömürü-yü daha da arttırmak; işçi ücretlerinin fiyatları arttırdığı görüşü salt bir gerekçe. Sermayenin yıl içinde girişimleri oldukça yoğun. Hür Teşebbüs örgütünün kurulması, dayanışma fonunun gündeme getirilmesi, işçi çıkarmaları. Hepsi, temelde sömürü artırma isteginin kaynaklarıdır.

Bu maliyet emekçi halkımıza ödetildi. Sanayinin ilerliğini sağlamak için gerekli ithalattan finansmanı emekçi halkımıza ödetildi. KİT'lerin işletme açıkları, hazine yoluyla emekçi halkımıza ödetildi. Sermaye sınıfının kapitalist üretim ilişkilerini geliştirme yolunda attığı her adımı ülkeyi biraz daha dışa bağımlı hale getirmesine tüm maliyeti emekçi halkımıza ödetilmekte. Sermaye sınıfının açmazı belirginleştiçe, faşizm istekleri açığa çıkmakta. Bunun bedelini de ölecek emekçi halkımız ödedi 1976 içinde.

Bu çözümsüz geleceği ile 1977 yılına giren sermaye sınıfı gelecekteki şansı açığı faşizm ya da iki büyük partinin birlikte iktidar olmasında yatıyor. Bu vurgulanması, üzerine gidilmesi gerekli en önemli nokta.

1976: BAĞIMSIZLIK, DEMOKRATİK YOLUNDUR

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ EĞİTİM BİLİM VE ARAŞTIRMA BÜROSU TARAFINDAN YAYINLANAN İKİ AYLIK "YURT VE DÜNYA" DERGISİNİN BİRİNCİ SAYISI ÇIKTI: YURT VE DÜNYA, SOSYALİST DÜŞÜNCEİNİN, İDEOLOJİK GELİŞME VE NETLEŞMENİN, TÜRKİYE'DE BUGÜN ULAŞTIĞI DÜZEYİN ÜRÜNÜ. YURT VE DÜNYA, 1940'LARDA AYDINLARIN ÇEVRESİNDE KÜMELENEREK TÜRKİYE'NİN O GÜNKÜ BASKI KOŞULLARINDA İNCELEME ARAŞTIRMA YAPMAYA, TÜRKİYE'Yİ ÖĞRENMEYE VE ÖĞRETMENE ÇALIŞTIKLARI BİR DERGI İDİ. 1977'NİN YURT VE DÜNYASI İSE, İŞÇİ SINIFININ GELİŞİM, GÜÇLENEN İDEOLOJİK VE ÖRGÜTSEL KONUMUNUN ÜRÜNÜ. "BİR BİLİM OLAN SOSYALİZMİN BİR BİLİM GİBİ ELE ALINIP ÖĞRETMESİNİ" VE ÖĞRETİLMESİNİ HEDEF LİYOR.

19 42'DE YAYINLANAN YURT VE DÜNYA

YURT VE DÜNYANIN İLK SAYISINDA, DÜNYAMIZIN 1976 YILINDA KARŞILAŞTIĞI GELİŞMELERİN, İŞÇİ SINIFI BİLİMİ AÇISINDAN GENİŞ BİR DÖKÜMÜ VE DEĞERLENDİRMESİ YER ALIYOR. "1976 RAPORU" BAŞLIĞINI TAŞIYAN BU DEĞERLENDİRMENİN BİR ÖZETİNİ YÜRÜYÜŞ OKURLARINA SUNUYORUZ.

Geçtiğimiz 1976 yılının genel bir değerlendirilmesini yaptığımızda, ilk olarak gözönüne alınması gereken noktalar biri olarak ortaya şu çıkar: Dünya da hiçbir olgu, devrimi güçler ile gerici güçler, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki karşıtlık ve mücadele

çerçevesi dışında çözümlenemez. Çözümlenemez ve anlaşılabilir.

Dünyanın çok çeşitli bölgelerinde ve koşullarında ortaya çıkan olayları birbirine bağlayan, bütünleştiren bu karşıtlık ve mücadelede dünya sosyalist sistemi bugün sahip olduğu etkinlik ile, dünya olayları üzerinde belirleyici rolü oynamaktadır.

DÜNYA SOSYALİST SİSTEMİNİN GÜCÜ, ETKİNLİĞİ

Ancak dünya sosyalist sisteminin birincil önemi, yalnız uluslararası etkinliğinin bir sonucu değildir. Aynı ölçüde dünyanın sömürdüren kurulanmış kesimlerinde gerçekleştirilen dönüşümlerin taşıdığı belirleyici önem ve anlam da dünya sosyalist sisteminin birincil önemini vurgulayan bir ögedir.

Dünya sosyalist sisteminde gerçekleştirilen dönüşümler, ekonomik gelişmede atılan adımlar, ileride sınıfsız topluma geçişin ön koşullarını hazırlayan bir niteliğe sahiptir. Dünya üzerinde, dünya sosyalist sisteminin attığı adımlar, bu açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşuna doğru atılan adımlar ne kadar büyük önem taşıyorsa ve bu önem giderek ne kadar artıyorsa buna paralel olarak bu adımların öncü gücü olan işçi sınıfının ve onun partisinin öncü rolü de önemi de sürekli olarak artmaktadır.

Dolayısıyla, dünya sosyalist sisteminin belirleyici öneminden hareketle, sosyalist ülkelerin işçi sınıfı partilerinin faaliyet ve deneyimleri ve bunların incelenmesi de büyük önem kazanmaktadır.

SOSYALİST ÜLKELERDE KONGRELER

1976 yılı içinde sosyalist ülkeler işçi sınıfı partilerinin kongrelerini de bu açıdan ele almak ve değerlendirmek gerekir.

SBKP 25. kongresinin en belirgin ve önemli özelliği, saptanan yeni planın bir "nitelik ve etkinlik planı" olarak tanımlanmasıdır. Ekonomik ve toplumsal hayatın bütün alanlarında 1976 -80 yılları ileriye dönük niteliksel gelişmelerin yer alacağı yıllar olarak tanımlanmaktadır. Bu değişik alanlar içerisinde, ürün kalitesinin yükseltilmesi, emek verimliliğinin artırılması üretim birimleri arasındaki bağlantının güçlendirilmesi gibi ögeler sayılabilir.

SBKP'nin, önündeki gelişmeye koyduğu bu yeni perspektif, planlama yöntemleri ile, ulaşılan yeni aşamanın getirdiği yeni gereksinimlerin birleştirilmesi zorunluluğunu, bir ifadesidir. Bu açıdan bakıldığında, parti çalışması yalnızca bilime dayanmakla kalmamakta, yeni gelişmeler ve yeni gereksinimler karşısında bilimin de geliştirilmesi zorunluluğunu vurgulamaktadır.

Bulgaristan Komünist Partisi'nin 11. Kongresi de, üretimin daha da yoğunlaştırılmasının, ekonominin etkinliğinin ve üretimin kalitesinin geliştirilmesi biçiminde yükseltilmesinin, ekonomik politikanın temel çizgisinin olduğunu vurgulanmasına önem vermiştir.

1976 yılında kongrelerini toplayan diğer sosyalist ülkelerin işçi sınıfı partileri arasında, Çekoslovakya Komünist Partisi'nin 15. Kongresine değinmekle de yarar vardır.

ÇKP 15. Kongresi, 1968 bunalımından sonra gerçekleştirilen anın sürecinin başarılı sonuçları verdiğini göstermiştir. Son 5 yılı içerisinde, daha önceleri görülen üye oranındaki düşme eğiliminin sona erdiği görülmüştür. Yeni aday üyeler arasında % 62'ye varan işçilerin yanı sıra, aday üyelerin önemli bir bölümü 25 yaşından küçük gençler tarafından meydana getirilmektedir.

Bütün bunlar, gençlerin, yaratıcı çalışmalara yönlendirildikleri, üretime katılmaları saygınlığı konusunda eğitimlikleri takdirde, ve gençleri anlama yeteneğinin geliştirilmesi sonucunda olumlu sonuçlara ulaşılabilir.

bileceğini göstermektedir.

SOSYALİST EKONOMİK BÜTÜNLEŞME

Dünya sosyalist sisteminin çağımızdaki olaylara yaptığı büyük etkinin temellerinden biri de, sosyalist enternasyonalizm ve sosyalizmin kazanımlarının uluslararasılaştırılması, temelindeki sosyalist ekonomik bütünleşmedir.

Bu bütünleşme, yalnızca sosyalist kuruluşun güçlenmesini sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda tüm dünyada eşitliğe ve demokrasiye dayanan bir uluslararası ekonomik ilişkiler düzeninin oluşmasında belirleyici katkıyı yapmaktadır.

Sosyalist ekonomik bütünleşmenin özellikle son yıllarda kazandığı hız sonucunda, milyonlarca emekçi sosyalist ülkelerin ilke ve bedellerinin birliğinin bilincine varmakta, halklar ve ülkeler arasındaki dostluk bağlarının sıkılaşmasına yardım edecek bir ortam gelişmekte, ortak çalışma içinde bir şevk duygusu doğmaktadır.

Bütün bunlar karşısında, emperyalizmin sosyalist ülkeler arasında ayrıntıların sokma çabaları etkinliğini yitirmektedir. Sovyet-Yugoslav ilişkilerinin gelişmesi, özellikle SSCB'ne atfedilen uydurma "emel"lerin gerçeklere ne kadar aykırı olduğunu kanıtlamaktadır.

Sosyalist ülkeler arasındaki işbirliği ve dayanışmanın güçlenmesine yardım eden faktörler, aynı zamanda, bütün sosyalist ülkelerdeki sosyo-politik süreçlerin açıklık kazanmasına, varolan bazı sorunların çözümünde olumlu unsurların ortaya çıkmasına katkıda bulunacaktır.

1976 VE ÇİN'DEKİ GELİŞMELER

1976 yılında, Çin Halk Cumhuriyeti'nde önemli gelişmelere tanık olundu.

Bugün jilkede varolan gelişmeler ve politik istikrarsızlık, ülke ve parti yönetiminde etkin olan ideolojik ve politik çizginin niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Nedenleri ve sonuçları çok iyi bilinen, sosyalizmin kuruluşundaki büttensaptırmalara rağmen, sanayileşme sürecinde, işçi sınıfının nicel ve nitel olarak güçlendiği bir gerçektir. Dahası, ÇKP'ni yıllarca bilimsel sosyalizmin rotasında tutabilen unsurlar silinip gitmemiştir. Bütün bu gerçeklerin ışığında, bilimsel sosyalist unsurların ve Çin işçi sınıfının sosyalist birliğinin Parti ve ülke yönetimine ağırlığına kıyması kaçınılmazdır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin proleter enternasyonalizme dayanan bir çizgiye yeniden otunmasının, bütün uluslararası işçi sınıfı hareketinin güçlenmesine katkısı olacaktır.

TEKELÇİ DEVLET KAPİTALİZMİNİN ÇELİŞKİLERİ DERİNLEŞİYOR

Bugün, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesiyle, kapitalist ülkelerdeki yapsal çelişkiler, ekonomik dalgalanmalardan daha belirleyici bir rol kazanmışlardır.

Kapitalist gelişimin temel eğilimi olarak sernayenin organik bileşiminin yükselmesi ve kâr oranının düşmesi yüzölümünün başlanımları ortaya çıktı. Bu genel eğilimin etkisinden kaçınılabilme amacıyla tekellerle devlet bütünleşmiş, devletin, ekonomiyi doğrudan müdahalesi kurumlaşmıştır. Bu şekilde ortaya çıkan tekelci devlet kapitalizmi uzunca bir dönem ekonomik dalgalanmaların etkisini zayıfletabilmişken, şimdi bunun tersi olmaktadır. Dolayısıyla bugün ortaya çıkan bunalım, aynı zamanda tekelci devlet kapitalizminin de bir bunalımdır. Bu aşamada, tekelci devlet kapitalizminin bunalım, sernayenin aşırı birikimi bunalımı ile içiçe geçerek kapitalizmin temel çelişkisini derinleştirmektedir.

Bu yeni bunalımın temel göstergelerinden biri, enflasyonla işsizliğin yanyana olmasıdır. Burjuva iktisatçıların "stagfasyon" olarak adlandırdıkları ve izahını bir türlü bulamadıkları bu durumun nedeni şudur: Günümüzün kapitalizmi, genel bir yasası olan sernayenin aşırı birikimi eğilimine çözüm olarak sernayenin ypratılması ya da kaybedilmesinden

KRASI, SOSYALİZM DA İLERİ ADIMLAR

başka bir çözüm getirememektedir. Üretim teknolojisi meydana gelen değişiklikler, kapitalizmin sosyalizmle rekabet çabası, sermayenin yıpranması ve yenilenmesi süresini daha çok kısaltmaktadır. Bu sürenin kısalması, tekellerin aşırı kâr politikasını kamçulamaktadır. Böylece bir yandan fiyatların tırmanması ile diğer yandan toplumsal sermayenin hızla değerden kaybetmesi sonucu işsizlik ve enflasyon birbirinin yansımasında var olmaktadır.

SONUÇLAR: SİLAHLANMA GERİCİ ÇÖZÜM ÇABALARI

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız bunalımın önemli sonuçlarından biri silahlanmaya hız verilmesi ve askeri bütçelerin inanılmaz boyutlara vardırılması olmuştur. Silah sanayiinin, yıpranan sermayenin hızla yenilenmesi konusunda en elverişli teknoloji yapısına sahip olması, emperyalist ülkelerin silahlanmaya verdikleri önemin köklü nedenlerinden biridir.

Öte yandan bunalımın köklülüğü karşısında tekeli devlet düzenlemelerinin iflası, tekelleri "uzun süreli" önlemlere yöneltmektedir. Bunların başında, işçi sınıfının taleplerini uzun süre baskı altında tutacak, ara tabakaları ve tekeli dışı sermayeyi tekelleri sıkı sıkıya bağlayacak nitelikte en gericici çözüm yollarına gözler çevirmektedir.

Diğer yandan emperyalist kapitalist sistemin dünya çapındaki bunalımın bir diğer yönü de, etki alanlarındaki gerileyişi biçiminde kendini göstermektedir. Emperyalist sistem buna çözüm bulabilmek için de çeşitli düzenlemeler peşindedir.

Bu düzenlemelerin ilki, Güney Afrika'da ortaya çıkmaktadır. Angola deneyinden sonra eski "müdahale" yöntemlerinin işlemediğini gören emperyalizm, Afrika'nın güneyinde Güney Afrika Cumhuriyeti'ni destekleyen koruyabilmek için yeni yöntemlere başvurmuştur. Bu yöntemler, "sınırlı yuvarlamalar"la karşılık "silahlı mücadeleler" in tasfiye edileceği sınırlı bir demokratikleşmedir. Rodezya ve GAC'de sıkışan emperyalizm çözüm yolunu burada aramakta, ırkçı rejimlere bir nefes alma olanakı sağlamak istemektedir.

GAC'nin Atlantik'in güneyindeki rolü, emperyalizmin bölgedeki ikinci büyük dayanağı Brezilya'nın rolü ile bütünleşmektedir. Son olarak, gericici Latin Amerika rejimlerinin askeri güçlerini bir araya getiren deniz manevralarına GAC'nin de gözcüleri olarak çağırılması, NATO'nun bir güney kopyasını oluşturması bocalarının hızlandığını göstermektedir. Emperyalizmin planı, Atlantik'in güneyinde NATO'nun bir izdüşümünü meydana getirmektir.

İKİ SİSTEM ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Son yıllarda iki dünya sistemi arasındaki politik ilişkiler, yumuşamadan yana belirleyici bir dönüş kaydetmiştir. Barış içinde bir arada yaşama, uluslararası ilişkilerde hakim eğilim haline gelmiştir. Sosyalist ülkelerin gelişmesi ve giderek artan etkinlikleri, bu dönüşün temel etkenleri arasındadır.

Politik, askeri ve ekonomik ilişkiler açısından ele alınması gereken yuvarlamaların, "ideolojik yuvarlama" olarak gösterilmek istenmesi, uluslararası ilişkilerde çarpıtılmak kadar, emperyalizmin revizyonizmi güçlendirmeye çabalarının da bir ürünüdür. Gerçekten yuvarlama, farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin ilişkilerinin barışçı temellere dayandırılmasından ibarettir. Karşılıklı toplumsal sistemlerin yakınlaşması, kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadelenin yumuşaması söz konusu değildir. Tersine yuvarlama, bütün dünyada toplumsal gelişmelerin hızlanması sonucunu doğurmaktadır. Ancak yuvarlama süreci ile, sosyalist devrimin barışçı gelişmesi arasında doğrudan bir bağ yoktur. İki karşıt sistemin yakınlaşması ile ilişkisi olmayan yuvarlama süreci, emperyalizmin ve burjuvazinin gericici niteliğini ortadan kaldırmamaktadır. Yuvarlama süreci, her ülke devrimci güçlerinin daha ge-

niş bir uluslararası dayanışmaya dayanması ortamını yaratarak, sadece barışçı yolun olanaklarını artırmaktadır.

ULUSLARARASI İŞÇİ SINIFI HAREKETİ

Kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, uluslararası işçi sınıfı hareketinin dünya üzerindeki rolünün artmasına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, iki toplumsal sistemin karşı karşıya geldiği ve barış içinde bir arada yaşamının, en önemli alanı olan Avrupa'da, işçi sınıfı partilerinin faaliyeti, tüm dünyadaki devrimci dönüşümlerin gelişmesi açısından özel bir öneme sahiptir.

Bu açıdan, 1976 yılında gerçekleştirilen Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı, işçi sınıfı hareketinin tarihinde önemli dönüm noktalarından biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu konferansta, Avrupa'daki işçi sınıfı partilerinin büyük bir çoğunluğu, faaliyetlerinin temel konularındaki deneylerini karşı karşıya geldiği ve barış içinde bir anlayış ortamı içinde tartışmışlardır.

Berlin Konferansı, kapitalist ve sosyalist ülkeler işçi sınıfı partilerinin, eylemlerinin ortak bir platformda değerlendirilmeyeceği, ortak bir görüş açısının mutlak engelleneceği yolundaki tahminleri boşla çıkarması açısından başlı başına bir önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra konferansın hazırlık çalışmaları, özellikle SBKP'ne atfedilen "kendi görüşlerini diğer partilere empoze etme" niyetinin ne denli gerçek dışı olduğunu da kanıtlamıştır.

INTERNASYONALİZM GEÇERLİLİĞİNİ KORUYOR

Bugün, işçi sınıfı partilerinin izledikleri çizgilerin ülke koşullarına ve bilimsel sosyalizme uygunluğunu saplayacak, uluslararası bir politik merkez yoktur. Ancak, işçi sınıfı hareketinin politik ve ideolojik gücü, onun belirli bir merkez çevresinde örgütlü olmasıyla bağlıdır. Örneğin günümüzde, sosyal demokrasinin, uluslararası bir örgüte sahip olmasına rağmen içinde bulunduğu ideolojik bunalım, uluslararası dayanışmada merkezlerin değil, ilke birliğinin belirleyici olduğunu kanıtlar.

Ancak, proleter enternasyonalizminin kapsamını, ulusal işçi sınıfı hareketlerinin karşılıklı dayanışmasıyla sınırlı olmadığını da belirtmek gerekir. İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasının temel koşulu, her ülkedeki işçi sınıfı mücadelesinin bilimsel sosyalizm ilkelerine uyumlu biçimde yürütülmesidir. İşçi sınıfı partileri, bilimsel sosyalizmin ilkelerini ülkenin somut koşullarına uydurularak, hem ulusal hem de uluslararası sorumluluğunu yerine getirmiş olur. Özetle, proleter enternasyonalizmi ilkesinin özü, her işçi sınıfı partisinin bilimsel sosyalizme bağlılığıdır.

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

1976 yılının işçi sınıfı hareketine getirdiği en önemli tartışma konularından biri de, proletarya diktatörlüğüdür.

Fransız Komünist Partisi'nin (FKP) 22. kongresinde, proletarya diktatörlüğü kavramı, Fransa'da sosyalizme geçiş yolunu sağlayacak iktidar biçimini dile getirmeyeği gerekeceği ile tüzükten çıkarılmıştır.

Bu sebeğle derinleşen bir açıklama 22. kongreye sunulan merkez komitesi raporunda yer almaktadır. Ancak bu açıklamada yer alan gerekçeler, parti tarafından ileri sürülen gerekçelerin tümünü kapsamamaktadır. Ayrıca, partinin resmi organlarında konuyla ilgili olarak yapılan açıklamaların, şu ana kadar sistemli bir bütün oluşturmadığı görülmektedir.

Proletarya diktatörlüğü konusu, işçi sınıfı hareketinin taktik bir sorunu değildir. Uluslararası işçi sınıfı hareketinin stratejisinin bir parçasıdır. Diğer bir deyişle, sosyalizmin kuruluşunun, kapitalizmden sosyalizme geçişin evrensel yasalarıyla ilgilidir.

Proletarya diktatörlüğünün anılabileceği biçimlerin çeşitliliği, teoride ve pratikte ortaya konmuştur. Bi-

limsel sosyalizmin, uluslararası işçi sınıfı hareketi tarafından ortaklaşa formüle edilmiş ilkeleri konusunda alınacak kararların, yine bu hareketin ideolojik birliğini güçlendirecek bir yöntemle ele alınması, konuyla ilgili tartışmaların, kardeş partilerin görüş açılarının eşitlik içinde karşılaştırılmasına olanak sağlaması önemlidir.

"KEMERLERİ SIKMA" VE İTALYAN KOMÜNİST PARTİSİ

Uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde tartışılan diğer bir sorun da ekonomik bunalımdan çıkılması için İtalya'da önerilen "kemerleri sıkma" politikası ve bu politika karşısında İtalyan Komünist Partisi'nin (İKP) aldığı tutumdur.

İKP Genel Sekreteri Berlinguer Parti Merkez Komitesi ve Merkez Denetleme Kurulunun 20-22 Ekim tarihleri arasında yapıldığı toplantıda soru-özetle şöyle koymuştur:

Ülkenin içinde bulunduğu büyük bunalım hareketi köklü dönüşümleri, bunalımın boyutlarını arttırmak ve geçirmek isteyenler vardır. Bunların karşısında komünistlerin sorunu önüne çıkarması, tüm açıklığı ve somutluğuyla koyması gerekmektedir. Olup biteni kadere bir tutumla kabullenmeye ya da en kötüye hazırlıklı olmaya götüren gelişmelerle mücadele etmek zorundadır komünistler. Parti, önu alınması iflası engellemek için yeni tedbirlerin alınması gerektirğine halkı ikna etmeye çalışmalıdır. Bunların sonucunda, bunalımın nasıl, hangi hedefler için, hangi perspektiflerle aşılabileceğini ortaya koymalıdır. Emekçiler bu türden çıktıkları sonra, aynı toplumsal ve siyasal güçlerle, aynı kişilerle işe yeniden başlamak istemeyeceklerdir.

Parti genel sekreteri Berlinguer, ekonomik bunalım ve İKP'nin perspektiflerini böyle ele almaktadır. Parti başkanı Luigi Longo ise Partinin tüm toplum karşısındaki sorumluluğuna değinerek şöyle demektedir:

"Ulusal sorumluluğumuzun ölçüsü, her zaman olduğunuz şeyi olma kapasitemize; komünist imajımızı kendi rolünü hiç bir zaman reddetmediği için gelişmiş ve büyümüş güç olma imajımızı değiştirme değil, pekiştirme kapasitemize bağlıdır." (L'Unita, 22.10.1976)

ULUSAL KURTULUŞ HAREKETLERİ

Ulusal kurtuluş ve toplumsal kurtuluş görevlerinin gitgide içiçe girmesi geri ve bağımlı ülkelerde bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesini de daha çok birbirine yaklaştırmaktadır. Özellikle Afrika ülkelerinin toplumsal yapısı, bu ülkelerde, ulusal bağımsızlıktan sonra kapitalizmin kurulmasına yönelecek güçlerin zayıf, etkisiz kalmasına neden olmuştur. Afrika halklarını emperyalist baskı ve sömürülme doğrudan doğruya yüzüme gelmiş olması, Güney Afrika'daki kapitalist sömürünün bütün siyah Afrika halkları için kapitalizmin bir örneği olması, kıtada sosyalizme duyulan özlemi güçlendirmektedir.

Gerçek ulusal bağımsızlığın gitgide kendini daha açık duyuran bir görev olarak ortada durduğuna bir başka kıta da Latin Amerika'dır. Ancak, bağımlı bir kapitalizmin, gerilimin bütün çekişmelerini derinleştirerek önemli bir ölçüde geliştiği bu kıtada da, emperyalizme karşı mücadele, sosyalizmin yoluna açacak köklü toplumsal değişiklikler için mücadele ile gitgide bütünleşmektedir. Sosyalist Küba'nın zafarı, Latin Amerika'da sosyalizmin gücünü artırmıştır.

Ancak, bağımsızlık ve demokrasi hareketinin, dünyanın geri bölümünde köklü toplumsal değişikliklerle kaynaşmasının ilerlemesi, bu bölümdeki ülkeler için sosyalizmin günün sorunu haline geldiği sonucunu doğurmamaktadır. Bu toplumsal değişikliklerin gerçekleştirileceği ortam, bu dönüşümlere katılacak sınıfların ve güçlerin niteliği, devrimci mücadeleyle damgasını vurmaktadır. Öte yandan ulusal kurtuluş hareketlerinin önündeki sorunları çözümlenerek, daha köklü toplumsal hedeflere yönelmesi, ancak dünya sosyalist sistemiyle, uluslararası işçi sınıfı hareketiyle dayanışmasıyla güçlendirilmesine bağlıdır. Bağımsızlık mücadelesi veren halklar yeniden emperyalizmin boyunduruğuna altına sokacak türde çözümlere, bu çözümlerin savunucusu tutuculara karşı ve işçi sınıfının rolünü yükseltmek için verilen mücadele, bu süreçte belirleyici olacaktır.

FAŞİST KOMANDOLARIN MC'NİN DESTEĞİ ALTINDA SÜRDÜKLERİ SALDIRILAR, BÜYÜK MERKEZLER DIŞINDA DA YAYGINLAŞARAK VE ORTA ÖĞRENİM KURUMLARINI DA İÇİNE ALARAK, İLERİCİ-DEMOKRAT VE SOSYALİST GÜÇLERİ YILDIRMAYI AMAÇLIYOR. GAZİANTEP, İZMİR VE AMASYA'DA GEÇTİĞİMİZ AY İÇİNDE 30UNUN SOMUT ÖRNEKLERİ GÖRÜLDÜ.

Gaziantep'te, orta ve yüksek öğrenim kurumlarında teşahhlanan oyunlara yenileri ekleniyor. Geçen yıl komando beslemelerin yerleştirilmesiyle "Faşistleştirilen" Eğitim Enstitüsünden sonra, Atatürk Lisesi ve buna bağlı olarak da ODTÜ kampusu sermayenin militan komandalanına doldurulmak isteniyor.

Geçtiğimiz hafta Eğitim Enstitüsünden çıkan komandolar, Atatürk Lisesinde eğitimi sabote etmelerine giriştiler. Bu eylemler sonucunda, 1976-77 öğrenim yılında okulun bugüne dek kapalı tutulmasını sağlayabildiler.

MC tarafından atanan ODTÜ mütevelli heyetinin kararı biliniyor. Bu karara göre, 160 komandanın Gaziantep Mühendislik fakültesine kaydedilmeleri gerekiyor. Bu beslemelerin kayıtları serbestçe yapabilmeleri için okul dekanın emri ile 3 gün kapatıldı. Öğrenciler ise haklı davalarını anlatabilmek için 10 Aralık günü bildiri dağıttılar. Aynı gün hiç bir gerekçe göstermeyen polis okulu aramak istedi.

Polisler, öğrencilerin özgürlükleri ve can güvenlikleri açısından hiçbir güvence vermede ve gerekçesiz bir biçimde okulu aramak isteyince öğrenciler yasal yollara başvurarak direndiler. Öğrenciler polisin ancak hiçbir öğrencinin tutuklanmaması ve aramanın avukatlarla birlikte yapılması halinde okulun aramasını istediklerini bildirdiler. Yurt binasının çatısına çıkan yüzlerce öğrenci, çevrede biriken halka müdahalelerini ve amaçlarını anlattılar. Halkın öğrencilerden yana çıkması üzerine, polisleri biriken halkı coplama girişimleri ortaya çıktı.

Öğrencilerin haklı talepleri gözönüne alındıktan sonra girilen aramada polis hiçbir şey elde edemedi.

Olayın kamuoyu üzerindeki etkisi, er-teş gün bir miting şekline dönüştü. Halkın da ODTÜ öğrencilerinin mücadelesini desteklediğini kanıtlayan bu yürüyüş, polis tarafından dağıtıldı. Tutuklanmalar oldu.

Bugün ODTÜ kampusu 15 gün için kapatılmış durumda. Bu kapatma ile amaçlanan öğrencilerin haklı mücadelelerindeki kararlılığı çözmeyi, eritmeyi

amaçlıyor.

ODTÜ üzerindeki oyunlar böyle sürerken, faşist turması Gaziantep'te bir gövde gösterisi biçiminde 18 Aralık tarihinde boy gösterdi. Gaziantep Ülkü Ocakları, "Komünizmi, Faşizmi ve Anarşiyi Protesto Yürüyüşü" düzenledi. Önceden bildiriler dağıtıldı. Başka şehirlerden getirilen profesyonel faşist militanlar, Gaziantep halkını, ilerici öğrencileri tehdit etmek için yürüdüler.

Ancak bu yürüyüşte devşirmede olsa gerçek güçleri ortaya çıktı. Faşistler,

yürüyüş için ancak 1500 kişiyi toplayabildikleri. Bunların önemli bir bölümü MC tarafından başlarda faşistleştirilen Eğitim Enstitüsü'nün bazı öğrencileri ve "misafir" faşistlerdi. Yürüyüşte şu sloganlar dikkat çekiyordu: "Ordu Millet Elele"; "Türkiiz, Müslümanız, Uygunuz"; "Milli Devlet, Güçlü İktidar". Ve bu sloganlar arasında, faşistlerin Maocularardan nasıl esinlendiklerini gösteren ilginç bir tanesi daha vardı: "Faşistler Moskova'ya"

Büyüklerimize, Ağabeylerimize ve Kardeşlerimize Sesleniyoruz...

Devletine, Milletine, Din ve Hür Demokratik Rejimine sahip ol. Devlet ve Millet düşmanlarına fırsat verme... Gaflet uykusundan uyan... Yarın Sosyalist dikta rejimi gelirse... Malın mülkün elinden alınıp Devletin olacak. Şoför arabaya, köylü toprağa sahip olamayacak. Bugün malın olan torna, makina ve tezgahlarında yarın bir köle gibi karın tokluğuna çalıştırılacaksınız! Bunları bil ve nereye gidiyoruz diye birazcık olsun başını kaldır, etrafına bak. Komünizme, Faşizme, Siyonizme ve her türlü Emperyalizme, Sosyalist tek parti dikta rejimine karşı olan ve çekinmeden mücadele eden MÜSLÜMAN MİLLİYETÇİ - ÜLKÜCÜ GENÇLİĞE SAHIP OL... ÜLKÜCÜLER SENİN ÖZ EVLÂTLARINDIR...

18 Aralık 1976 Cumartesi günü saat 14'de İstasyon meydanında yapılacak olan "KOMUNİZMİ, FAŞİZMİ ve ANARŞİYİ PROTESTO" yürüyüşüne katıl...

Allah Türk Milletini Korusun ve Yüceltsin...

GAZİANTEP
ÜLKÜ OCAKLARI DERNEĞİ

FAŞİST AZGINLIK BİLDİRİLERDE BOYLE İFADE EDİLİYOR

SİSAG GECESİ YAPILDI

Grevde bulunan Sosyal-İş'e bağlı SİSAG işçileri ile bir dayanışma gecesi düzenlendi. TÜTED Ankara şubesinin düzenlediği, Makine Mühendisleri Odası salonunda yapılan gece dinleyiciler tarafından ilgi ve coşku ile izlendi. Rahmi Saltuk, İşçi Kültür Derneği ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Folklor Kulübü'nün katılmaları ile gerçekleşen geceye çok kalabalık bir dinleyici kitlesi katıldı.

TÜTED Ankara Şube Başkanının açış konuşmasından sonra Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç, grevde bulunan SİSAG işçilerinin haklı direnişlerini anlattı. "70 gündür grev devam ediyor. SİSAG işçileri türlü engellemeler karşısında grevlerini başarı ile sürdürüyorlar." dedi. İşçi-memur ayırımı konusuna değinen Özcan Kesgeç, "sorun temel hak ve özgürlükler sorunudur. SİSAG grevi ülkemizde yürütülen bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır. İlerici basında bu konuda hiç bir yazı çıkmamıştır. Bunun grevci işçilerin yalnız bırakılmak ve grevin kırılmak istenmesi sonucunu getireceğini" söyledi ve "tüm ilerici kuruluş ve basının SİSAG

grevci işçilerinin yanında olması gerekir" dedi.

Konuşmacılardan sonra İşçi Kültür Derneği korosunun söylediği türküler ve devrimci marşlarla başlayan geceye katılan Rahmi Saltuk yaptığı konuşmada "İşçi sınıfının ulusal ve uluslararası düzeyde Türkiye İşçi Partisi ülkemizde Şili Halkı ile dayanışma geceleri düzenlemiştir. Burjuvazinin engellemesi sonucunda, siz Ankara'lılar bu geceleri izleyemediniz" dedi. Rahmi Saltuk'un söylediği Şili Halkının anti-faşist mücadelesinin uluslararası simgesi haline gelmiş olan "Venceremos"a bütün salon katıldı. İşçi Kültür Derneğinin Erzurum, Bitlis, ODTÜ Folklor ekibinin Adana yöresinin oyunlarından derlenen gösterileri seyircilerin büyük ilgisini çekti.

Rahmi Saltuk, İşçi Kültür Derneği ve ODTÜ Folklor Kulübünün hiç bir menfaat gözetmeksizin bu geceye katılmaları işçi sınıfıyla dayanışmanın somut bir örneği oldu. Demokratik kitle örgütleri, geceye gönderdikleri kutlama mesajları ile grevci SİSAG işçilerinin haklı mücadelesinde yanında olduklarını belirttiler.

SALDIRIYA UĞRAYAN TIP'Lİ YÖNETİCİ CESİM GÖKALP

KOMANDO SALDIRILARI LİSELERE DE UZANDI

MC iktidarı ile birlikte öğrenim özgürlüğü hemen hemen tümüyle ortadan kalktı. Ancak, öğrenim özgürlüğünün ortadan kalktığı yerler olarak yalnızca üniversiteleri, yüksek okulları ve akademileri görmemek gerekiyor. MC'nin kudurgan saldırısı ve tıranışı, giderek liseleri de hedef almaya başladı.

Çünkü "faşistleştirme" hedefleri arasında liseler de var. Son örneklerden biri İzmir'de Namık Kemal Lisesi'nde ortaya çıktı. Bu lisedeki teröristler, diğer kurumlarda olduğu gibi, idare-komando ittifakı ile gerçekleştirilmek isteniyor.

Son olarak 20 Aralık günü, aynı İstanbul'da Üniversitede uygulanan taktik gibi komandolar okulda toplanıyor ve dersleri engellediler. İlerici öğrenciler ve bu arada olaylara kanışmak istemeyen büyük bir öğrenci kalabalığı komandolar tarafından taşla tutuldu.

Namık Kemal Lisesi'nde gece öğrenimi de yapılıyor. Faşistler geceleri daha rahat hareket edebiliyorlar. Geceleri okula karşı bu kez silahlarla saldırıyorlar. Okul kurşunlanıyor.

Bulundukları semti adeta kontrolleri altına alan komandoların kimlikleri herkesten bilinmiyor. Ancak bugüne kadar kendilerine karşı herhangi bir polisye tedbir alınmış değil. Tersine, idarenden destek gören komandolar fiili saldırılardan, akademik baskılara kadar her yolu kullanarak öğrenci kitlesini sindirmeye çalışıyorlar.

AMASYA'DA TERÖR

MC'nin iktidara gelişinden bu yana Amasya'ya yerleştirilen faşist militanlar, Amasya'nın MSP'li valisinin de himaye ve desteği altında ilerici, devrimcilerle karşı yönelttikleri saldırılarını sürdürüyorlar.

Amasya'da komandoların başlıca faaliyet alanlarından biri olarak orta öğrenim kurumları ortaya çıkıyor. Lise ve dengi okulların öğrencileri saldırılara uğruyor, dövülüyorlar.

Ancak son zamanlarda saldırıların daha geniş bir alana yayıldığı görülüyor. Amasya'nın bütün ilçelerinde örgütlü bulunan Türkiye İşçi Partisi'nin üyeleri de idarenin ve komandoların boy hedefleri olmaya başladılar. Örneğin MSP'li vali, TIP'lilerin yasal hakları olan afiş, bildiri dağıtma faaliyetlerini engellemek için her türlü yasa dışı yöntemi uygulamakta, partililer saatlerce nezarete tutulmaktadır.

Geçtiğimiz Aralık ayında TIP Merkez İlçe Sekreteri Cesim Gökalp ve parti üyesi Orhan Saitoğlu ve iki arkadaşı Amasya Eğitim Enstitüsünde 40-50 kadar komandanın saldırısına uğradılar. Bu saldırı sonucunda Eğitim Enstitüsü öğrencisi ve Enstitü Dernek Başkanı olan Gökalp'in bacağı aldığı darbeler sonucunda kırıldı. Partililer tarafından "yetkili" mercilere yapılan şikayet ve başvurular cevapsız ve sonuçsuz kaldı.

Amasya'da 1968 yılından bu yana Türkiye İşçi Partili'ne yöneltilen saldırılar bilinmiyor. Bu saldırılarda şehit veren TIP'ın, bundan böyle bir adım gerilemeden mücadelesini ve çalışmalarını sürdürdüğü herkes tarafından bilinmeli.

CHP'Lİ BELEDİYE VE İŞÇİLER

Eskişehir Belediyesi ile bu işyerinde örgütlü bulunan Genel-İş Sendikası arasında toplu iş sözleşmesi yapılmış ve bu toplu iş sözleşmesi gereğince ücret farklarının ödenme süreleri tesbit edilmiştir.

Haziran/1976- ayı ücret farklarının Kasım/1976 sonuna kadar ödemesi protokolü bağlanmıştı. Fakat Belediye sözü edilen ücret farklarının sendikamızın sürekli baskılarına rağmen 28.Aralık 1976 gününe kadar ödemedi. Ayrıca toplu iş sözleşmesinin 53. maddesi gereğince süt ve yoğurt yardımını 10 aydır kesmiş bulunuyor. 55. maddenin (d) fıkrası gereğince de Belediye işçilerine elbise ve göcek, çizme gibi koruyucu eş-

ya vermek zorunda. Toplu iş sözleşmesi gereğince bunları vermediği sürece, işçi işe çıkaramaz. Tüm bu haklarının verilmesini dolayısıyla işçiler direnişe geçtiler.

Direnişin ilginç yanı, işçilerin bu haklarını almak için mücadeleye geçmesi değil, işçi ve emekçi sınıflardan yana olduğunu bildiren ve emeğin en yüce değer olduğunu ilan eden CHP'li Belediye Başkanı Selami Vardar'ın tutumudur. Selami Vardar, işçiler haklarını almak için direnişe geçtikleri sırada, daha önce 28.12.1976 günü saat 12'ye kadar kendisine süre tanınmasına rağmen, makamını terk etmiş, üstelik basına ve TRT'ye işçilerin direnişinin "kanunsuz" olduğu yolunda demec verdi. Tabii ki bu haber Karataş'ın Milliyetçi Cephe televizyonunda ve radyosunda önemli yer aldı. İşçi ve emekçi sınıfların yanında olduğunu ilan eden, CHP'li Belediye Başkanı mahkemeye, savcılığa daha yansımamış bir olayda, hemen sonuca rahatlıkla bulması çok ilginçtir. Olay yargı mercilerinin önündedir, daha direnişin kanuni veya kanunsuz olduğu konusunda hiç bir karar verilmemiştir.

Yine Belediye Başkanı işçilere istediklerinin 400.000 lira tuttuğunu ve bunun da kasasında olduğunu bildirmiştir. Etrafa "işçilere verilecek param var, fakat Sendika almaya yanaşmıyor" derken, kendisi işyerlerini dolaşarak, işçilere yaptıkları işin kanunsuz olduğunu ve 2 gün işyerine gelmedikleri için, iş akıtlarını ihbarsız ve kıdematsız fesh edeceğini bildirmektedir. Belediye Başkanına şu sorulabilir: "Madem kasanızda para var, işçilerin ayağına tehdit için gideceğine, para dağıtmaya gitmek daha uygun olmaz mıydı?"

Bir yandan MC iktidarının Belediye baskısı, bir yandan da CHP'li Belediye Başkanının tutumu sonucunda işçiler, halkla karşı karşıya getirilmek istenmektedir. Türkiye İşçi Partisi Eskişehir İl Başkanlığı, bu gerçekleri halka açıklayan basın bülteninde, işçi ve emekçi sınıflardan yana olanlara, karşı olanları açığa çıkartmış belirtmiş ve işçilerin haklı direnişinin yanında olduğunu açıklamıştır. Bir yandan işçi ve emekçi sınıflardan yana imiş görünüp, bir yandan ise düşmanca tavır alanların içyüzü bir kere daha açığa vurulmuştur.

ESKİŞEHİR BELEDİYE İŞÇİLERİ DİRİNİŞTE

BİR AÇIKLAMA

Başyazarımız Yalçın Küçük'ün Derгимizin geçen sayısında yer alan başyazarımıza ilişkin olarak Sol Yayınları Sorumlusu Yönetmeni Muzaffer Erdost'tan bir açıklama aldık. Aynen yayınıyoruz:

Sayın Yürüyüş Dergisi
Yazışleri Müdürlüğüne
Ankara,

Derгимizin 28 Aralık 1976 günlü sayısında, Yalçın Küçük'ün "Güçsüzlüğün Bütünlüğü" adlı yazısında, Sol Yayınları arasında yayınlanan, V.I.Lenin'in "Halkın Dostları" Kimlerdir ve Sosyal-Demokratlara Karşı Nasıl Savaşılır? adlı kitabında yer alan "eski Rus köylü sosyalizmi" ibaresinin, çeviri metninde "köylü" sözcüğü "her nedense" unutulmuş "eski Rus sosyalizmi" şeklinde yayınlanmış olmasına, parantez içinde değinilmektedir.

Bu "unutulma"nın nedenini açıklamayı, Sol Yayınları'nın sorumlu yönetmeni olarak görev bilirim:

Size, ekte, çevirinin yapıldığı elyazısı defterden ilgili sayfanın (dileyen bu elyazmaları içeren dört defteri her an yayınevimizde görülebilir, -elyazmaları bağımsız sayfalar halinde değil, defterler halinde) fotoğrafını, bu sayfaya isabet eden tape sayfanın fotokopisini sunuyorum. Bu fotokopilerden de anlaşılacağı gibi:

1- Çevirinin yapıldığı elyazısı S. Erdoğan'a aittir ve burada, "eski Rus köylü sosyalizmi" şeklinde çevrilmiştir. Ama, yayınevimiz tarafından yapılan tape sırasında "köylü" sözcüğü atlanmıştır.

2- Tape edilen sayfalar, Vahap Erdoğan ve Ahmet Kardam tarafından karşıtıklı okunarak gözden geçirilmiştir. Tapete atılan ve bu gözden geçirme sırasında eklenen elyazıları, Ahmet Kardam'a aittir. Ve tapede, elyazısında yer alan "köylü" sözcüğü atlandığı halde, farkına varılmamıştır.

3- Tape sayfada, bazı sözcük değişikliklerine ilişkin elyazıları, Muzaffer Erdost'a aittir.

Görüüleceği gibi, çevrilmiş, tapse yapılmış, elyazısı çeviriyle tape karşılaştırılmış, tape metin çevirmen ve yayınevimizde görülebilir, -elyazmaları okunmuş, ama buna karşın, gene de tape sırasında "köylü" sözcüğünün atlanması farkına varılmamıştır.

"Köylü" sözcüğünün "unutulma" nedeni böyledir. Çok yönlü bir denetim ve özene karşın, böyle bir "unutulma"nın nedeninin yayımcılık hayatında doğal sayılması gereken bir kusur olduğu açıktır. Yayımcılık hayatında "doğal" sayılması gereken ve her yayının karşılaşılabileceği bu tür kusurlara bir başka "niyet" yüklemek amacı güden yayıncı bir yanıt olarak, açıklamamızı, fotokopilerin ilgili yerleriyle birlikte yayınlamamız dilerim.

Saygılarımla, 30.12.1976

Muzaffer Erdost
Sol Yayınları Sorumlusu Yönetmeni

MİLLİYETÇİLİK, SINIF KÖRLÜĞÜ VE MAOCULUK

MİLLİYETÇİLİK, BURJUVAZİNİN İDEOLOJİSİ OLARAK ORTAYA ÇIKTI. AMA, ZAMANLA VE ÖZELİKLE EMPERYALİZM DÖNEMİNDE BURJUVAZİNİN "ENTERNASYONAL" NİTELİĞİ SAKLANAMAZ HALE GELDİ. ANCAK, "MİLLİYETÇİ İDEOLOJİ" NİN SÜRMESİNDE YARAR VARDI BURJUVAZİ İÇİN. ÇOK FARKLI AÇILARDAN DA OLSA ENTERNASYONAL NİTELİĞE SAHİP BURJUVAZİ VE PROLETARYA KARŞISINDA. NESNEL ANLAMIZLA DA OLSA EN KÜÇÜK BİR ENTERNASYONAL BAĞI BULUNMAYAN KÜÇÜK BURJUVAZİ, BURJUVA MİLLİYETÇİLİĞİNİN BESLEYİCİSİ VE TABANI OLDU.

METİN ÇULHAOĞLU

Sosyalist hareketle, "sapmaların birliği"nden çok söz edilir. Bu, Marksizmin temel vurgulamalarından birine dayanıyor: Görünüşle özü birbirinden ayırd etmek. Sapmaların özdeki birliği, görüntüden öze inebilme becerisini gösterenlerin kolayca kavrayabilecekleri bir nokta.

Görüntü şu: Sapmalar, birbirlerine küfrediyorlar. Maocular, Troçkizme küfür yağdırmaktan biran geri kalmıyor. Troçkistler de Maoculara. Hem Maoizm hem Troçkizm, sağ revizyonizme ateş püskürüyor. Sağ revizyonizm, onlardan geri kalmıyor. Ancak hepsi de sosyalist hareketle ve sosyalist ülkelerle beraber küfrediyorlar. Birlik noktalarından biri, bu.

Ancak, sapmalar arasındaki birliği yalnızca bu nokta ile sınırlanamak gerekiyor. Bütün sapmaların sosyalist hareketi ve sosyalist ülkeleri karşısına almaları, aralarındaki birliğin yalnızca somut sonuçlarından biri. Bu somut sonucu yaratana daha derin, daha temel bir birlik olmalı. Bu birliğin ne olduğunu anlamak için de sapmaların özüne, kaynağına inmek gerekiyor.

Herşeyde olduğu gibi, sapmalarda da kaynak, sınıflarda aranmalı. Ancak bundan önce, ilk bakışta dikkati çeken bir olguya değinmek gerekiyor. Bu olgu şu: Sosyalist hareketin karşısında yer alan bütün sapmalarda, milliyetçilik ve sınıf körlüğü, önemli bir yer sahip. Milliyetçilik ve sınıf körlüğü sürekli olarak sapmaları yaratan, besleyen bir kaynak. Bunun da nedenlerine inmek gerekli.

Milliyetçiliğin ve sınıf körlüğünün doğal, kendiliğinden besleyicisi küçük burjuvazi. Milliyetçilikle küçük burjuvazi arasındaki ilişki konusunda bilimsel sosyalizmin yaptığı çözümlerlerden biri şu: Milliyetçilik, burjuvazinin ideolojisi olarak ortaya çıktı. Ancak, zamanla ve özellikle emperyalizm çağına burjuvazinin "enternasyonal" niteliği saklanamaz hale geldi. Ama milliyetçi "ideoloji"nin sürmesinde yarar vardı burjuvazi için. Enternasyonal niteliğe sahip burjuvazi ve proletarya karşısında, nesnel anlamıyla da olsa en küçük bir enternasyonal bağı bulunmayan küçük burjuvazi, burjuva milliyetçiliğinin besleyicisi ve tabanı oldu. Sonuçta, milliyetçiliği ve "milliyetçi ideoloji"lere kapılmaya en yakın sınıf olarak küçük burjuvazi, burjuvazinin hizmetine koşuldu.

Küçük burjuvazinin, zaman zaman milliyetçilikle içiçe, zaman zaman da ona ek olarak sergilediği bir özellik daha var: Sınıf körlüğü. Küçük burjuvazinin sınıf körlüğünün kaynağını Lenin şöyle açıklıyor: Küçük burjuvazinin bağrında, birbirine karşı iki sınıf çıkarılır çatışır. Küçük burjuvazinin sözcüleri olan demokratlar, sınıf karşıtıları üzerine bulunmayı hayal ederler. Karşılarında ayrıcalıklı bir sınıf bulunduğunu, ama milletin geri kalanı ile birlikte halkı meydana getirdiğini kabul ederler. Sonuçta, bir mücadeleye girişmeden önce çeşitli sınıfların çıkarlarını ve durumlarını incelemeye ihtiyaç duymazlar (Halkçıların İktisadi Muhtevası).

Gerek geçmişte, gerekse günümüzde, sosyalist hareketin karşısında yer alan ve görünüşte değişik kılıklarla ortaya çıkan sapmaların özünde bunlar yatıyor. Kaynak aynı olduğu için, eski sapmalar, yeni kılıklarla yeni koşullarda ortaya çıkmalarına rağmen, aralarındaki birliği gizleyemiyorlar.

Milliyetçilik ve sınıf körlüğü, dünyada ve Türkiye'de en belirgin bir biçimde Maocu akımda kendini gösteriyor. Türkiye için özellikle vurgulanması gereken nokta şu: Türkiye'de Maocu akımı, "Çin-Sovyet çatışmasından sonra" dışarıdan gelmiş Türkiye'ye oturtulmaya çalışılan bir sapma olarak görülmek gerek. Bugün Maoculuğun özünü oluşturan görüşler, Maocu etiketi taşımadıkları dönemlerde bile, hatta Maoculuğun bir sapma olarak belirgin bir biçimde ortaya çıkmasından çok önceleri, Türkiye'nin demokrat aydınlarını etkiliyordu. Sosyalist hareketin şu ya da bu biçimde dışına düşen aydınlarından da temel özellikleri aynı: Milliyetçilik ve sınıf körlüğü. Bu öden kaynaklanarak sosyalist hareketin dışına düşüşlerini ise, Suslov Lenin'den yaptığı bir altını ile şöyle açıklıyor: "En iyi küçük burjuva devrimciler, proletaryanın saflarına katılarak yeniden eğitilirler. Marksçılığın ciddi bir şekilde incelerler ve gerçek devrimciler haline gelirler. Diğerleri ise proletarya partisinden birkaç

metinden ve yakınlık duyduğu birkaç çarpıcı slogandan başka hiç birşey kazanmaz ya da kazanamaz." (İşçi Sınıfının Enternasyonalci Öğretisi s.207).

"Diğerleri"nin sayısı Türkiye'de öden beri hayli kabarık. Bunlar dün ve bugün, sapmaların sahip olduğu evrensel özellikleri gösteriyorlar. Aralarında sert bir biçimde tartışıyorlar. Birbirlerine karşı görüşüyorlar. Ama sonuçta aynı yerde buluşuyorlar. Hem bunu gösteren, hem de Türkiye'de Maoculuğa ortaya çıkmadan Maoculuk için elverişli bir toprağın bulunduğunu sergileyen bir örnek, geçmişten.

Türkiye'de bürokrasinin, buna paralel olarak "Kadro" hareketinin konumu yıllarca tartışıldı. Tartışma, sürdürmek isteyenler bulunduğu için halen sürdürülüyor. Geçmişte bu tartışmanın yazılı ürün veren tarafları arasında Şevket Süreyya Aydemir ile Emin Türk Eliçin de yer aldılar. Aydemir, sosyalist hareketi terkedendenler. Milliyetçi yani çok ağır basıyor. Üstelik de Türkiye'de ne burjuvazinin ne de işçi sınıfının bulunduğu inanmıyor. Umudunu milliyetçiliğe ve bürokrasiye bağlıyor. Türkiye'nin, bürokrasinin isteği ve iradesi ile yükselceğine inanıyor. Bundan kırk küsur yıl önce vardığı sonuç şu: "İnkılabımız bir milli kuruluş hareketidir ki, bu hareket yalnız Türkiye şartlarının değil, aynı zamanda çağımızın en büyük çatışmasının da eseri ve bir çözüm çaresidir. Bu çatışma, sanayici ve emperyalist memleketlerle, müstemleke ve yarı müstemleke arasında ki tezattır. Bu tezat sahası itibariyle bütün dünyayı içine alır. Neticesi itibariyle de dünya tarihinde yeni bir çağın başı olacak kadar mühim ve tarihidir."

(Ş. S. Aydemir, Suyu Arıyan Adam, s.466)

Aydemir, Maoculuktan yıllar önce bunları söylüyor. Ya da Maocular günümüz dünyasının "çelişkisi"ni böyle görüyorlar. Önemli değil. Önemli olan milliyetçilik ve sınıf körlüğünün kişileri her zaman aynı yere ulaştırabileceği. Emin Türk Eliçin ise Aydemir'e de bürokrasiye karşı. Bürokrasi düşmanlığı ile ün salan Ahmet Hamdi Başar kadar bürokrasiye ve Aydemir'e karşı. Ancak o da bürokrasinin arkasındaki burjuvaziyi ve karşısındaki işçi sınıfını görmüyor. Üstelik de "asırlarca batı tarafından sömürülen halklar" adına, milliyetçi. Türkiye'de Maocu akımın ortaya çıkışından önce vardığı nokta şu oluyor:

"Bu dünya (kapitalist-emperyalist kamp) burjuvazi, köylüsü, işçisi ve aydını ile birlikte tüm den emperyalisttir.

"Devrim hareketleri artık -tüm den yıkılmadıkça ortadan kalkmasına ihtimal bulunmayan- ulusal ve kıtalararası çatışmalardan doğacaktır. Nasıl çok gelişmiş ülkelerin bütün sınıfları kendi ulusal çıkarları çerçevesinde bütünleşmişlerse, öylece, dünkü tam ve yeni sömürgelemlerinde doğan bugünkü az gelişmiş bağımsız ülkelerin halkları da -yine az gelişmiş sınıfları ile birlikte, gerçek ekonomik kurtuluş idealine yönelmektedir. Onlar, eski sömürge sistemini yıktıkları gibi, yenisinde yıkabildikleri, yani kendilerine yeten endüstriler yaratabildikleri gün sosyalizm Avrupa'ya yeniden gelecektir."

(E. Türk Eliçin, Kemalist Devrim İdeolojisi, s.154-155)

Evet, Türkiye'de bugün olabildiği kadarıyla Maoculuğun yeşermesine yol açan toprak bu. Bu toprağı kurturmak çok uzun dönemli iş. Sosyalist hareketin görevi, bu toprağı yeşeren "ürün"leri etkisiz kılmaya çalışmaktır. İdeolojik mücadelenin başlıca görevlerinden biri bu.

Maoculuğun uluslararası plandaki konumu ile ulusal ölçekteki milliyetçilik ve sınıf körlüğü, aynı madalyonun iki yüzü. Bir başka deyişle, Maoculuğun evrensel konumu, tek tek ülkelerdeki izdüşümü olarak milliyetçiliği ve sınıf körlüğünü ortaya çıkarıyor. Buna karşılık tek tek ülkelerdeki ve ulusal çerçevedeki milliyetçilik ve sınıf körlük, ifadesini uluslararası planda Maoculukta buluyor. Bir Maocu eride bunu kanıtlamak istercesine şunları söylüyor: "Akdenizli sermayedarlar Akdenizlidir. Ve onların büyük bir kısmının menfaatleri de iki süper devletle ve özellikle Rusya ile mücadele etmelerini gerektirmektedir. Biz, Akdenizli sermayedarların da iki süper devlete karşı mücadele etmelerini istiyoruz."

BİR İSİM DEĞİŞİKLİĞİNİN GERÇEK ANLAMI

VİETNAM, ÇAĞIMIZIN YASALARINI DOĞRULADI

Vietnam Emekçi Partisi'nin 4. kongresi 20 Aralık günü tamamlanırken, Parti'nin tarihinde böylece başlayan yeni dönem, sosyalizmin bütün ülkede kurulması dönemi, Parti'nin adının Komünist Partisi olarak değiştirilmesi simgele niyordu.

PARTİ SAFLARININ ARIĞI KORUNACAKTIR

1008 delegenin katılımıyla yapılan 4. Kongre, Merkez Komitesi'nin genel sekreteri Le Duan tarafından sunulan politik raporunu oybirliğiyle onayladı. Kongre, Parti'nin yeni bünyesini de kabul etti. Ayrıca, Parti kadrolarının oluşturulmasında deney, beceri ve girişkenliğin önemini belirten ve Vietnam'ın sosyalizmin kuruluşu yolunu izleyeceğini bildiren iki karar da benimsendi. Kongre 101 asil ve 32 yedek üyeli yeni Merkez Komitesi'ni de seçti. Merkez Komitesi de, Politik Büro'yu, MK sekreteryasını ve Merkez Denetim Komisyonunu oy birliğiyle belirledi. Politik Büro'ya şu isimler seçildi: Le Duan, Truong Ching, Pham Van Dong (Başbakan), Pham Hung (Başbakan Yardımcısı), Le Duc Tho, Vo Nguyen Giap (Savunma Bakanı), Nguyen Duy Trinh (Dışişleri Bakanı), Le Thanh Nghi (Başbakan Yardımcısı), Tran quoc Hoan (İçişleri Bakanı), Van Tien Dung, Le Van Luong, Nguyen Van Linh, Vo Chi Cong, Chu Huy Man, To Huu, Vo Kien Kiet ve Do Muoi (son üç üye yedek).

Genel Sekreter Le Duan, Kongreyi kapatış konuşmasında, kongrenin, ulusal kurtuluş ve ülkenin birleştirilmesi davasının "tam zaferini" onayladığını belirtti. Le Duan şöyle dedi: "Partimiz eskiden olduğu gibi Ho Şi Min'in öğretisini izleyecektir. Bu öğreti, Parti saflarının anlaşlığını koruma, halkın başarılı yöneticileri ve sadık hizmetkarları olma öğretisidir."

Merkez Komitesi'nin kongreye sunduğu raporda ise, uluslararası işçi sınıfı hareketinin sorunlarına da yer veriliyor ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin, "marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelindeki birliğinin güçlendirilmesi zorunluluğu" belirtiliyordu.

SBKP'Nİ TEMSİLEN SUSLOV KONUSUYOR

Kongre'de, SBKP'nin temsil eden heyetin başkanı Mihail Suslov da bir konuşma yaptı. Suslov, konuşmasında, SBKP Merkez Komitesi'nin bir mesajını da kongreye ilettili. Mesajda, "SBKP ile Vietnam Emekçi Partisi arasındaki ilişkilerin, "marksizm-leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri ve sınıfsal hedeflerin ortaklığına dayandığı" belirtiliyordu. SBKP'nin mesajında, "Vietnam Emekçi Partisi'nin, çalışmalarında,

ŞİMDİ HEDEF SOSYALİZMİN KURULUŞU

ateşli bir yurtseverlikle tutarlı bir proleter enternasyonalizmini birleştirdiği" de belirtiliyor ve şöyle deniyordu:

"Dostlarımız olarak bizlerin, marksist-leninist doktrini yaratıcı bir şekilde uygulayıp geliştirerek, sosyalist gelişmenin temel yasalarını ülkenizin somut koşullarıyla kaynaştırmayı ustaca gerçekleştirdiğinize inanıyoruz."

İKİ BAYRAĞI BİRDEN

3 Şubat 1930'da Ho Şi Min tarafından kurulan Çin Hindî Komünist Partisi'nin mücadelesini birikimi üzerinde yükselen Vietnam Emekçi Partisi'nin 4. Kongresiyle geldiği aşamamın, işçi ve emekçi kitlelere dayanan bir örgütlenmenin izlediği doğru çizginin başansı olduğu, V.K.P. tarafından defalarca belirtildi. Genel Sekreter Le Duan, SBKP'nin 25. Kongresi'nde şöyle diyordu: "Bizim zaferimiz doğru devrimci çizginin başansıdır. Marksizm-leninizm öğretisini Vietnam koşullarına yaratıcı biçimde uygulayan Partimiz iki bayrağı birden, ulusal demokratik devrim ve sosyalist devrim bayrağını yükseltmiştir. Partimiz, tüm halkın, tüm ülkemizin mücadelesine çok oranda katılması için sosyalizmin gücüyle ulusal kurtuluş hareketi sürecini birleştirmiştir. Partimiz ulusun gücünü çağdaş devrimci güçlerle, işçi güçleri uluslararası güçlerle birleştirmiş, düşman saflarındaki tüm çelişkilerden olabildiğince yararlanmıştır. Saldırma karşı

zafere ulaşılması için büyük birleşik güç, böylece yaratılmıştır. Vietnam Emekçi Partisi, kitlelerin siyasal örgütlenmesi ve devrimci silahlı güçler gibi iki güce dayanmış, silahlı mücadeleyi siyasal ve diplomatik alanındaki mücadele ile ve kitlelerin başkaldırısını devrim savaşıyla birleştirmiştir."

SAG VE SOL SAPMALARLA KARŞI

Vietnam işçi sınıfı partisinin başansı güvencesi, her zaman, emperyalizm ve yerli sınıf düşmanlarına karşı mücadelesinin bütün unsurlarının uyumu olarak birleştirilmesi oldu. İş güçleri uluslararası güçlerin birleştirilmesine, aynı perspektifle yaklaşıldı. "Kitlelerin siyasal örgütlenmesi ve devrimci silahlı güçler", aynı perspektifle birleştirildi. Böylece, uyum içinde olması gereken unsurlardan sadece birini vurgulamaya dayanan sağ ve "goşist" oportünizme anlam verilmedi. "Ulusal Cephe politikasının gerçekleştirilmesinde, her türlü sağ ya da goşist eğilimden sürekli olarak korunmanın zorunluluğu" değerlendirildi. (Le Duan, *Le Revolution Vietnamienne*, Hanoi 1970, s.33).

Vietnam işçi sınıfının partisi, sol sapmaya karşı, goşizme karşı bilimsel sosyalizmin ilkelerinin tartışma götürmez niteliğini ortaya koydu. Birçok ülkede, Vietnam halkının mücadele strateji ve

taktiklerini aynen kopye etme eğilimi, en çarpıcı yanıtın, Vietnam halkının mücadelesinden aldı. Vietnam işçi sınıfının partisi, sorunun "birden çok, daha fazla Vietnam" yaratmak değil, Vietnam'ın nasıl ve hangi koşullarda yaratıldığı kavramak olduğunu ortaya koydu. Devrimci mücadeledeki temel sorunun, "her yerde olgunlaşmış devrim koşulları"ni değerlendirilmek değil, devrim için "elverişli anı yakalamak" olduğunu saptadı: "Bütün devrimlerin deneyinin gösterdiği gibi, siyasal ve askeri güçlerin hazırlanmasının ötesinde, en önemli sorunlardan biri, elverişli anı yakalamaktır. Bu an, ülke içindeki devrimci güçler tarafından yaratılabileceği gibi, dış koşullar tarafından da doğrulanabilir. Gerçek ve yeterince güçlü devrimci güçlere sahip olunmadıkça, ne bu elverişli anı yaratmak mümkündür, ne de bu an geldiği zaman ondan yararlanmak olanaklıdır. Dolayısıyla, güçler dengesini değiştirmek için uzun süreli çabalar harcamak, mevcut tarafların karşılıklı durumuna ve herbirinin karşılıklı gücüne göre devrim için gerekli tayin edici gücü yaratmak zorunludur." (Le Duan, *ayrı eser*, s.60).

Vietnam işçi sınıfının partisi, devrimci mücadele için bütün ulusal güçlerin birleştirilmesinde, sağ eğilimlere karşı da aynı ölçüde ödünsüz tutum aldı. Önemli bir sorun, ulusal cephe içinde yer alan güçler arasında mücadelesinin sürdürülmesi konusunda çıktı. Vietnam'lı sosyalistler, bu konuda da sınıfsal yaklaşımı elden bırakmadılar. Ulusal cephe de yer alan tüm güçleri, sınıfsal konulardan hareket ederek değerlendirdiler. Her sınıfın konumunun, ulusal cephe konusundaki yaklaşımını belirlediğini ortaya koydular. "Bazı sınıfların temelden benzeşen çıkarları olmasına karşılık, diğer sınıfların karşılıklı çıkarları ancak belli bir ölçüde bağlantılıdır. Her toplumsal sınıf, hem kendine özgü çıkarları için, hem de ortak çıkarları için, ulusal cephe içinde diğer sınıflarla birleşmiştir. Ancak, bu ortak çıkarlar da, her sınıf tarafından, kendi özel bakış açısından hareketle kavranır."

Bu yaklaşım, Vietnam işçi sınıfı partisinin, ulusal cephe içindeki diğer politik güçlere karşı tutumunu belirledi: "İşçi sınıfı için, kendi tarihsel konumu nedeniyle, sınıf çıkarları ile ulusal çıkarları kuzursuz biçimde uyusur. Ne var ki diğer sınıflar için, özel çıkarları ile ortak çıkarları arasında hem birleşme noktaları hem de ayrımla noktaları vardır. Bu nedenle, birliği gerçekleştirmek ve sağlamlaştırmak için, Cephe'nin farklı toplumsal sınıflar temsil eden üyelerinin özel görüş açıları arasında zorunlu bir mücadele vardır. Tek tarafı, mücadelesiz bir birlik, sonunda birliğin parçalanmasına, ulusal cephenin dağıtılmasına yol açar. İlkeler temelinde, yani ortak bir politik program temelinde ve bu programı gerçekleştirmek üzere sürdürülen bir mücadele, birliği parçalamak ya da cepheyi zayıflatmak değildir. Tersine, birliğin sağlamlaştırılması ve cephenin güçlendirilmesi, ancak bu koşulla mümkündür." (Le Duan, *ayrı eser*, s.34).

Vietnam işçi sınıfı partisinin ilkelili tutumu, belirli demokratik hakların kazanılması gerekeceyle, demokrasi karşısında çeşitli güçlerin tutarlı tutumlarına karşı mücadelesinin "daha rahat zamanlara ertelenmesi" önesine ödün vermedi. Bu ödün veynenen çizgi, Vietnam'da ulusal kurtuluş devriminin de, sosyalist devrimin de zaferinin güvencesi oldu. Vietnam işçi sınıfı partisinin 4. kongresiyle ulaştığı aşamayı, mücadelesinin bu perspektifte değerlendirilmesi saptamak gerekir.

SAHTE BARIŞ ÇAĞRILARI, ORTADOĞU HALKLARINI ALDATMAYI AMAÇLIYOR

Lübnan'daki kanlı iç savaşın sonra, dünya kamuoyu, Ortadoğu'da barış umutlarından siksik sözedilmesine tank oluyor. Yeniden bir barış umudunun yaratılmasında, .. daha çok, Amerikan emperyalizmiyle sıkı ilişkileriyle tanınan güçler etkin oluyor. Bu umutlara gerçekce olarak gösterilen en belirgin gelişme, Mısır ve Suriye'nin politik birleşme kararı olarak ortaya çıkıyor.

Ortadoğu'daki Arap halklarının emperyalizme karşı gerçek bir birlik yaratma özlemi, Mısır ve Suriye arasındaki birleşmeye özel bir önem verilmesi istemesinin temelinde yatıyor. Ancak, Arap halkı için dayatan zorunluluğu, biçimsel bir birlik değil, "emperyalizme ve gerici güçlere karşı birlik" zorunluluğu olduğu gözlenmektedir. İki ülke arasındaki birleşme, Ortadoğu'daki iki büyük Arap ülkesinin hakları arasında değil, tutucu güçleri arasında bir birlik olarak oldu-bittiye getirilmek isteniyor. Arap halklarının birlik özlemi, emperyalizmin işine gelecek bir birleşme yönünde sömürülmek isteniyor. Bu birleşmenin barışa yol açacağı görüşü, tutucu güçlerin birleşmesi yoluyla emperyalizme uzlaşma olanaklarının artırılması tasarlanıyor. Ancak, Arap, dünyasının tutucu güçlerinin birleşmesi, olsa olsa bugünkünden daha da geri bir çizide gerçekleşebileceklerdir. Birleşme, Mısır ve Suriye yönetimindeki işbirlikçi unsurların daha da gerici bir programda birleşecekleri, iki ülkeyi emperyalizmin baskılarına daha da açık hale getirecektir. Çünkü bu birleşme an-

cağ, Arap dünyasındaki ilerici ve anti-emperyalist güçler karşısında bir birleşme olacaktır.

Ortadoğu halklarını aldatma girişimleri, bir başka planda daha sürdürülüyor. Filistin ulusal haklarının göstermelik hale getirilmesine çalışılıyor. Lübnan iç savaşından sonra, Filistin direniş hareketi, emperyalist baskılara bugün eskisinden daha açık. Hareketin bu nesnel durumundan yararlanarak, Filistin halkının kendi devletini kurma hakkı da göstermelik biçime sokulmak isteniyor. Bu hakkı eninde sonunda tanımak zordur kalacağını anlayan emperyalizm ve sionizm, bunun, gerçekten anti-emperyalist unsurlar temizlenerek gerçekleşmesine çalışıyor. İsrail'in, Filistin devleti karşısındaki tutumunu yumuşatmış görünme girişimleri, Filistin halkı üzerindeki baskıların kıskırılması amaçlıyor. Ancak, bu tasarımların başyana ulaşması, Filistin halkının sosyalist sistem ve SSCB ile dayanışması koparılmadan mümkün değildir.

Bu arada İsrail yönetimi de, barış yönünde, "somut" öneriler ileri sürüyor görünümüne büründü. Bu gelişme, İsrail'in iç ve dış politikasının saplandığı kırmızdan kaynaklanıyor. Ancak, İsrail'in son girişimlerinin gerçek bir barışı değil, Arap ve Filistin halklarını aldatmayı amaçladığı, Cenevre Konferansı karşısında tutumunu açıklamasıyla ortaya çıktı. İsrail yönetimi, bir süre önce, SSCB ve ABD'nin eş-başkanlığına sürdüren Cenevre Barış Konferansı'nı yeniden açılmasına karşı çıkmayacağı

BİR MAŞANIN İKİ UCU

izlenimini yarattı. Ancak geçtiğimiz hafta, aynı yönetim, Cenevre Konferansı'nın, Ortadoğu bunalımının çözülebileceği gerçek alan olmadığını görüşünü de ileri sürdü. Çözüm yolunun, sadece devletler ki "ilgili" taraflar arasında bulunabileceğini iddia etti. Böylece, Cenevre Konferansı'nı, iyi niyetlerin ortaya konduğu bir "süs" olarak gördüğünü açığa vurdu. Barış pazarlığını, Ortadoğu halklarının ve dünya devrimci güçlerinin gerçek temsilcileriyle değil, tutucu Arap güçleriyle yürütme istediğini ortaya koydu. İsrail'in göstermelik "barışçı" girişimleri, ayrıca, İsrail halkında gittikçe kontrolün anti-militarist muhalefetin gücüne altına alınmasını amaçlıyor. İsrail yöne-

ticileri, özellikle işgal altındaki bölgelerde, İsrail Komünist Partisi'nin ve Arap direnişinin yükselen saygınlığını ve gücünü kırmak için, tutucu Arap güçleriyle birleşmeyi planlıyor. İsrail'in büyüyen ekonomik sorunları, ülkenin gerici yönetimini, içerdeki ilerici hareketi karşı, emperyalizme ve tutucu Arap güçleri ile ittifakını güçlendirmeye itiyor.

Arap halklarına karşı, emperyalizmi, sionizmi ve tutucu-gerici Arap güçleri arasındaki anlaşılabilirliğe çalışan ittifakı karşı en etkili silah, anti-emperyalist güçlerin birliği olacaktır. İşçi sınıfının rolünün artırılması ve Ortadoğu halklarının sosyalist sistemle dayanışmasının güçlendirilmesi olacaktır.

NÜKLEER TEHDİT: VARŞOVA PAKTI'NIN ÇAĞRISI NEDEN GÜNCELDIR ?

Varşova Savunma Pakti'na üye ülkelerin yöneticileri Bükreş'ten son derece önemli bir girişimle ayrıldılar. Nükleer savaş tehdidinin ortadan kaldırılması konusunda yeni ve etkin bir adım almak isteyen müttefik ülke yöneticileri, Helsinki'de Nihai Belge'yi imzalayan tüm devletlere bu amaca ulaşmayı hedef edinen ve birbirine karşı nükleer silahı ilk olarak kullanmamaya ilişkin bir anlaşma yapmayı önerdiler.

Sosyalist topluluk ülkelerinin yöneticilerinin düşüncesine göre, mevcut silah stoklarının indirilmesi ve silahsızlanmaya geçebilmek için reel koşullar mevcuttur.

Politik İstisare Komitesi Deklarasyonu'nda "bu koşulların, halkların barışa, askeri cepheleşmenin ve savaş tehdidinin uluslararası yaşantıdan çıkarılmasına olan büyük arzusunda, haline bir askeri anlaşmazlığın feci sonuçlarıyla birlikte nükleer birfonda haline dönebileceği atom çağının gerçekliklerinden ibaret" olduğu belirtiliyor.

NATO bloku üyelerinin silahlanma niyetleri Atlantik Birliği yöneticilerinin toplantılarında da doğrulanıyor. NATO üyelerini en çok kaygılandıran husus, "birlik stratejisinin desteklenmesi için gerekli savaş meydanlarındaki nükleer güç potansiyetinin etkinliğini iyileştirilmesi" konusundaki önlemlerin hazırlanmasıdır. Bu özellikle, Batı Avrupa'da nükleer başlığı, kanatlı Amerikan roketleri sisteminin kurulması anlamına geliyor. Bu haberi NATO Genel Sekreteri Luns vermişti.

Blokun nükleer silahları, esas itibarıyla ABD'nin denetiminde altında bulunduğuna göre, doğal olarak şu ortaya çıkıyor: NATO'nun nükleer silahları 1973 yılında imzalanan Soyvet-Amerikan anlaşmasında belirtilen ABD'nin bir atom savaşının çıkmasına izin vermemeye ilişkin yükümlülükleriyle nasıl bağdaşabilir?

Yeni seçilen ABD Başkanı, geçenterde uluslararası ilişkilerde "atom silahına olan bağlılığı azaltma olanağını araştırma" niyetinden söz etmişti. Bunun yanısıra, eğer elde edilebilecekler, bunun "çok büyük bir başarı" olacaktır.

Amerikan politikasının atom silahına olan bağlılığının kabul edilmesi, yeterince açık bir şekilde ortaya çıkıyor. Meydana gelen durum, politikamın amaca ulaşma yollarını seçmediği, aksine silahın politikayı belirlemesi şeklinde görülüyor. Silah hegemonyasından kaçınma niyeti bu anlamdadır ve demek oluyor ki, politikada diğer, barışçı yollarla üstünlük tanınması sadece sevindirici olacaktır.

Ancak, herke, sorunu köhli bir şekilde ve hemen çözümleme eğiliminde değil. Bu durum, nükleer silah depolarının sınırlandırılmasında ve daha son-

ra da azaltılmasında ifadesini buluyor. Stratejik silahlar konusunda da böylece bir yol üzerinde yürümek için artık açık.

Ancak, sözü edilen niyet herhalde NATO'da başka türlü anlaşılıyor. NATO kurumları, stratejik silahlara olan bağlılığın azaltılması ve daha sonra bu tür silahların indirimi ölçüsünde "savaş meydanındaki bilindiği gibi blok planlarına göre bu savaş meydana Avrupa'dır nükleer güç potansiyelini" gerektirdiği şekilde artıracaklarını tahmin ediyorlar. Böylelikle bloktaki genel nükleer güç dengesi değişmiş olacak, sadece "sınırlı nükleer savaş" tehdidini artırarak "savaş meydana" çerçevesinde Avrupa'da yer değiştirecektir. Böylece düşünceler, hem ABD'de nükleer bir diyaloga sürüklenmekten korkmaları, hem de Batı Avrupa'da sonuçları düşünmeksiz nükleer tetiği çekmekte acele edimleri aynı anda hoşnut edilebilir. Bazı inandırıcı olgular, bu düşüncelerin uyardırma olmadığını gösteriyor. Orta, İsrail, soyut bir nazariyeci olmayıp Orta Avrupa bölgesindeki birleşik silah kuvvetleri başkomutanı olan Batı Alman Generali K. Schneel'in anlayışlı bundan biridir. General, "farazi bir anlaşmazlık halinde nükleer silahın (aslında "taktik" silahın) hemen kullanılmasını kararın alınmasına ilişkin prosedürün bastırılmasını" istiyor. Bastırılma işlemi, nükleer savaşın başlatılmasına ilişkin kararın oylanması ötesinden gelmemesi, geçitirilmemesi halinde alınmamasında ibaret olmalıdır. Ancak o zaman da silaha bağlı olmayan kurtulan Amerikalılar bu kez de NATO'nun savaşçı ve çözüm için acele eden (Schneel gibi) başkomutanlarına, özellikle de Batı Alman komutanlarına bağlı olacaktır.

Nükleer silahlar yasaklanmadıkça ve silahı kuvvetlerin silah depolarından çıkarılmadıkça bu silahın kullanılması tehdidi de artacaktır. "Sınırlanmış taktik nükleer savaş" gelince, bunun temelsizliği çok çok önceden bilimsel olarak konulanmıştır.

En ateşli militaristlerin tasarımları bozan nükleer silah ilk olarak kullanılmaya ilişkin anlaşma, Avrupa'da nükleer savaşın önlenmesi için önemli bir önlem olabilir.

"Avrupa topraklarında nükleer silah kullanılması düşüncesi, Soyvet insanlarına bir "canavar" gibi görünüyor. Avrupa evi, son derece sıkışık ve pallama tehlikesi gösterir hale geldi. Ebu gerçekten tutuşacak olursa bu ateş söndürülecek bir tıfayı ehibi yoktur ve olmayacaktır". L. Brejnev'in Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nda söylediği bu sözler, sorumsuz bir şekilde nükleer bir savaşın planlarını hazırlamakla uğraşanları unutmamayı gerektiriyor.

Suyatoslav Kozlov.

ELEŞTİRİNİN ÖLÇÜTLERİ

MESUT ODMAN

1950'lere kadar gelen çeyrek yüzyıllık bir dönemin "resmî" eleştirmeni Nurullah Ataç, hayatının çok büyük bir bölümünde eleştiri işini şöyle anlatıyor: "Münekkit kendi hislerini, kendi ihtiraslarını söyler ve yazılar arasından, zem veya medhettiği muharriri değil, kendisini görürüz". Bundan yirmi yıl kadar sonra, 1940'larda söylenmiş şu sözler de onun: "Eleştirme denilen şey, bir zevzelikten başka bir şey değildir. Bir kitap için, bir şiir için 'beğendim' yahut 'beğenmedim' dersiniz olur biter. Zevkinize değer varsa o da sizinle birlikte beğenir yahut beğenmez."

Bu sözler, oldukça abartılmış, bu yüzden aşırı örnekler de olsa, uzun süre yaygınlığını korumuş, bugün de birtakım aşırılıkları törpülenmiş biçimde etkileri süren bir anlayışı özetliyor. Bugün eleştiride az çok bir nitelik taşıyan, hiç değışle kişiden kişiye değişmeyen ölçütlerin varlığına kimsenin karşı çıktığı yok. Daha doğrusu, öyle görünüyör. Ama, sözgelimi, edebiyatın ya da sanatın sanat dışı ölçütlerle yargılanmaması gerektiği yolundaki düşüncelerin, o eski ve artık olduğu gibi ileri sürülemeyecek kadar ilkel görüşlerle yakınlığını görmemek mümkün değil.

Bütün ideolojik ürünler gibi sanat eserleri de içinde doğup geliştikleri, yaratıldıkları toplumun maddi koşullarından bağımsız biçimde var olmuıyor. Bu yüzden, toplumların gelişiminin incelenmesindeki yaklaşım, genel olarak, sanat eserlerinin değerlendirilmesi söz konusu olduğunda da geçerli. Ancak bu, sanat eleştirisinin kendine özgü ölçütlerini yok saymak anlamına gelmiyor. Tersine, onlarla birlikte düşünmeyi gerektiriyor.

Eleştiri sanatsal eylemin bilgilisi yönüne gereken önemi vermek zorunda. Sanatın önemi ya da değeri, toplumda bireylerin iradelerinden bağımsız olarak var olan, toplumları ileriye götüren gerçek çatışmaları yansıtmasıyla başlıyor. Bu açıdan, örneğin, köy edebiyatı tartışması, bir ara sürdürüldüğü biçimiyle, bir anlam taşımıyor. Köy edebiyatının çıkmazı, köy hayatının usanç vermesinden falan ileri gelmiyor. Güçsüzlüğün nedeni, toplumun gelişim sürecinde ortaya çıkan gerçek çatışmalara dayanmamak.

Sosyalist sanatçılar bir yana, sosyalist olmayan bütün büyük sanatçılar da içinde yaşadıkları toplumun ve çağın bu temel çatışmalarını yansıtıyor. Seçilip yaratılan kişilerde, adı böylece konuşulmasın, bu kaygının izleri görülür.

"Şüphesiz her sanatkar işlediği şahsiyetleri istisnai bir hale sokar. Onları "kahramanlaştırır". Fakat sanatkar bunu iki şekilde yapabilir. Birincisinde, ele alınan devrin, içtimai muhitin aynı suretle damgaladığı, aynı kalıba soktuğu insanlar arasında sanatkar şahsiyetlerini seçer. Aynı şartların içinde yaşayan ve aynı damga ile kalıba taşıyan bu şahısların harici benzerlikleri altındaki ferdi hususiyetleri sıvırtır, şahsiyetlerini kuvvetli, derin, ince hatlarla belirtir, diğerlerinden ayırır. Sanatkarın büyüklüğü bu işi becermekteki muvaffakiyetindedir. Bu suretle hareket eden muharrir, hem şahısların ferdiyetini belirtir, hem de bu ferdiyetin içinde daha umumi vasıfları, bütün bir içtimai zümrenin tipik hatlarını verir. Bunun için büyük sanat eserlerinin kahramanları hem en kuvvetli ferdiyeti, hem de umumi, beşeri vasıfları temsil ederler. İkinci şekil, eserin kahramanlarını, harici vasıfları, şekilleri itibarıyla de kitleden ayırmaktadır. Bu suretle şahsiyetleri belirtmek daha kolaydır; çünkü farklar harici şartlardan başlar; daha bariz, daha gözle görülür, elle tutulur bir haldedir. Halbuki birinci şekil, yani yeknesaklıkta, üniformada tenevvüü (çeşitlenmeyi -M.O.) belirtmek daha müşküldür.

Halide Edip kahramanlarının şahsiyetlerini işlerken daha ziyade ikinci şekilde hareket ediyor". (Dr. Behice S. Boran, "Halide Edib'in Yeni Romanları", Yurt ve Dünya, Mayıs 1941, sayı 5, sayfa 22-23).

Eleştiri sanat eserlerindeki kişilerin belli bir dönemdeki toplumun, toplumun belirli sınıf ve tabakalarının, aralarındaki çatışmaların, temsilcileri olup olmadıklarını irdeler. "İstisnai şartların doğduğu, istisnai şahsiyetler bir devri ve içtimai zümreyi ifade etmek vasıtaları değillerdir". (A.g.y., sayfa 24). Bu nedenle, psiko-patolojik durumlar, ruhsal hastalıkları olan kişiler sanatı ilgilendirmiyor. "İstisnai" olarak kaldıkça, toplumsal ilişkilerinden soyutlandıkça, bunlar, sanatın değil tıbbın alanına giriyor. Burjuva toplumlarında ortaya çıkan yenilikçi (avant garde) akımların belli başlı güçsüzlüklerinden biri burada.

Sanat eserlerindeki kahramanların böyle bir temsilcilik işlevini yerine getirmeleri, onların gerçekliğe uygunluğu ile de doğrudan ilintili. "Eski İstanbul belki birçoklarımızın bilmediği ferruatiyla tasvir edilmiştir. Fakat bu şartlar, bu harici kalıp içinde yaşayan şahıslar, romanın kahramanları, bu topırağa has tipler gibi görünmezler. Onlar garptan, bilhassa Anglo-Sakson memleketlerinden, alınıp getirilmiş, Türk olan bu harici dekor içine oturtulmuş, üstlerine o zamanın ebiseleri giydirilmiş, kendilerine Türkçe konuşturulmuş iğreti şahsiyetler gibidir". (a.g.y., sayfa 27-28). Aynı "iğretlilik", doğru ya da yanlış bir siyasal görüşün gereklerine uydurulmuş, gerçeklikten değil, siyasal özlüm ve taleplerden çıkartılmış kişiler için de geçerli elbette.

Eleştiri sanatının dünya görüşünü de ele almak, incelemek durumunda. Çünkü sanatçı dış dünyayı olduğu gibi kopya eden, edilgen bir yansıtıcı değil. Gerçeklik bu dünya görüşünden, onun oluşumunu etkileyen çevre ve kişilik koşullarından geçerek, kimi zaman onun tarafından değışik ölçülerle çarpıtılarak sanat eserinde yansıyor. "Üçüncü ve asil mühim olan nokta, seneler zarfında muharririn "dünya görüşü"nü değıştirmiş olmasıdır.

... Muharrir içtimai meselelerin ferdi teşebbüsü ve hamiyetle halledileceğine kanidir... Ama şimdiye kadar hiç bir sanatçıyı bütün fertlerin, hattâ ekseriyetin böyle fedakâr, feragatli olduğu ve bu suretle içtimai meselelerin hal dedildiği görülmemişmiş. Muharrir bu noktayı münakaşa etmiyor". (a.g.y., sayfa 25-27).

Lenin'in "zaman zaman Engels'in düzeyine yükselir" diye söz ettiği materalist Rus düşünürü Çernişevski'nin öğrencisi olan Dobrolyubov, daha 19. yüzyılın ortalarında şunları söylüyor: "Bir yazarın yeteneğini gösterdiği, yani ongularda yaşayan hakikati duyup anlatma yetisine sahip olduğunu kanıtladığı andan başlayarak, gücünü bu yetenekten alan sanat ürünleri, ona şu ya da bu eseri yaratma olanağı sağlayan çevrenin ve dönemin incelenmesi konusunda bize güvenilir bir kılavuz olur. Bu durumda, zaman yeteneği, onun hayatı kavrayışındaki genişlik, yarattığı imgelerin sağlamlığı ve çeşitliliğiyle ölçülecektir."

Bu temeller üzerinde yola çıkan eleştiri, mutlaka ele aldığı sanat alanının gelişim düzeyini, bunun doğruduğu olanakları bilmek; sanatının o noktaya kadar gösterdiği değışimi, sanat eserinin biçimsel özelliklerini irdelemek zorunda. Ama her şeyden önce, en ilkel, en basit koşul şu: Sanat sanat dışındaki ölçütlerle -her neyse onlar- ele alınmamalı, türünden mizmisizliklere değeri vermemek, sanatı dokununca ufanıp giden sevimli bir kelebek gibi değil, çok daha ciddi bir şey olarak düşünmek. Gerçekten çok ilkel, birçok kez söylenmiş, ama hâlâ zaman zaman hatırlatılmasına gerek duyulan bir çıkış noktası bu. Bu konuda açıklık sağlanmadıkça, sanatçılar ya da sanat eserlerine ilişkin değerlendirmelerin sonuna bir "bence" ekleyip işin içinde sınırlanmış ötesine geçmek, nesnel ölçütlere dayanarak ortak sonuçlara varmak mümkün değil.

Yurt ve Dünya

BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM SORUNLARI

Türkiye İşçi Partisi Merkez Eğitim, Bilim ve Araştırma Bürosu tarafından iki ayda bir yayınlanacak inceleme, araştırma ve çeviri dergisi

1 OCAK 1977 SAYISINDA:

- 1976 yılı Raporu (1) Dünya
- Demokrasi ve Demokratikleşme Sorunu: Behice Boran
- Türkiye'de Dış Ticaretin Devletleştirilmesi: Galip Tekin
- Teorik Çalışmada Nesnellik ve Partizanlık: M. Cornforth
- Uluslararası İşçi Hareketi-Tarihsel ve Kuramsal Sorunlar: B. Ponomaryev
- Eleştiri - Tanıtma - Tartışma

Yıllık abone ücreti: 75 TL.

Posta Çeki: 20095893.

Adres: Nur-u Ziya Sokak 17/5 Tünel-İSTANBUL

(Abone bedelli posta havalesiyle de gönderilebilir).

TİP, DEMOKRASİDEN YANA OLANLARIN YADSIYAMACAĞI BİR GERÇEKTİR

gün, bırakınız aday üyelerimizi, hatta üyelerimizi, yalnızca yönetim kademelerinde görevli arkadaşlarımızın sayısı bile o ilk 500 rakamının 2,5 katına ulaşmış durumda. Bu bir yıl boyunca yapılan diğer çalışmaların uzun uzun söz açacak değilim. Yalnızca son "Şili Halkıyla Dayanışma Toplantıları" üzerinde biraz duracağım.

DISİPLİN, BİLİNÇ DÜZEYİNİN SONUCU VE İFADESİDİR

Bu toplantılarla Türkiye İşçi Partisi, işçi sınıfımız ve emekçi kitlelerin dünya halklarıyla anti-faşist dayanışma istek ve azmini en iyi biçimde ifade ettiği gibi, devrimci bir parti olarak sanata nasıl yaklaşılacağını da somut olarak gösterdi. Bu kadarla da kalmadı. Toplantıları izleme olanağı bulan herkesin, üzerinde ittifak ettiği bir husus var: Bu toplantılarda elle tutulur biçimde somutlaşan düzenlilik ve örgütlenme becerisi. Ve ister Partili arkadaşlarımız gibi görevli, ister sadece konuk olarak izleyici olsun, toplantıya katılan herkesi saran ama disiplin ve olgunluğun egemen olduğu coşku havası. Kuşkusuz, bu, büyük bilinç düzeyinin sonucu ve ifadesiydi aynı zamanda.

Sol içinde hâlâ her çeşit provokasyonun cirit attığı ve çeşitli sapkın akımların hâlâ ortalığı karıştı-

geç seçimlerde MC bir daha geri dönmek üzere Türkiye'nin politik hayatından silinip gidecek veya faşist tiranlığı daha azgınca sürdürülecek, işçi sınıfımız ve emekçi kitlelerin mücadelesi çok daha ağır koşullar altında, çok daha zorluklu yürütülmek zorunda kalacaktır.

DEMOKRASİDEN YANA HERKESE BÜYÜK SORUMLULUK DÜŞÜYÜR

İşçi ve emekçi sınıflara, yani ulusun büyük çoğunluğuna düşman, yerli ve yabancı çağ dışı gericiğin temsilcilerinin dürüst ve serbest bir seçimde yenilip gitmeleri gerekir; bu büyük bir olasılık. Ancak, bu olasılık, eğer bunun için mücadele edilmez, bunun için bütün güçler birleştirilip kitleler örgütlenmez, yönlendirilmezse yalnızca bir olasılık olarak kalabilir.

Bu olasılığı, olasılık olmaktan çıkıp yaşayan gerçek haline getirmek hepimizin görevi. İşçi sınıfımızın politik örgütü olarak Türkiye İşçi Partisi görev ve sorumluluğunun bilincindedir. Ancak bu konuda bizim dışımızdakiler de büyük görev ve sorumluluklar düşüyor. Bizim sağımızda olmakla birlikte, MC'ye ve faşist tiranlığa karşı, demokrasiden yana olduğunu belirtir, bunu içtenlikle isteyen her kişi ve kuruluşun yapabileceği, yapması gereken görevler var.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ YEREL KONGRELERİ, MERKEZ YÖNETİM KURULUNCA BELLİ EDİLEN KONGRE SÜRESİ İÇİNDE TAMAMLANMAK ÜZERE ARALIKSIZ DEVAM EDİYOR. 26.12.1976 GÜNÜ ANKARA DİLŞAD DÜĞÜN SALONUNDA YAPILAN ÇANKAYA İLÇE KONGRESİNDE BİR KONUŞMA YAPAN GENEL SEKRETER SARGIN, ÖRGÜTLENME VE GENEL SEÇİMLER KONULARINA DEĞİNEREK ÖZETLE ŞUNLARI SÖYLEDİ

Şu anda bu ilçe kongresiyle birlikte Amasya, Hatay ve Kocaeli il kongrelerimiz de yapılmakta. Ayrıca birçok ilimizde de ilçe kongreleri var. Bugüne kadar Genel Merkez'e ulaşan bilgilere göre yaklaşık elli yerel kongremiz tamamlanmış bulunuyor. Önümüzdeki ay içinde diğer kongreler de yapılması olacak ve sıra ilk Büyük Kongremize gelecek.

Bu arada, henüz teşkilatımız bulunmayan yörelerde örgütlenme çalışmalarımız başarıyla sürdürülmektedir. Son hafta içinde Malatya ilimiz kuruldu. Bugün Partimiz, 19 ilde bütün ilçeleriyle örgütünü tamamlamış olmak kaydıyla 35 il çevresinde örgütlenmiş bulunuyor.

BİR YIL İÇİNDE ATILAN ADIMLAR

Bu salonun, bizim için ayrı bir anısı var. Hatırlanacağı üzere bundan bir yıl kadar önce Partimiz Birinci İl Temsilciler Toplantısı'nı, dışa, Parti dışında konuklara açık ilk toplantısını gene bu salonda yapmıştı. O sırada Partinin kuruluşundan itibaren henüz altı ay geçmiş, kuruluşun ilk aşamalarındaydık. Bugünün 35 il çevresinde 226 yerel örgüte karşılık 18 ilde 34 örgüte sahiptik. Ve o ilk toplantımızın başlarıyla sürdürülmesi ve sonuçlandırılması için bütün Parti örgütümüz seferber olmuştu. Hemen hemen üye ve aday üye bütün arkadaşlarımız o toplantıya ya temsilci veya intizam görevlisi olarak filen görev almış bulunuyordu.

O günden bu yana bir yılı ancak bir ay geçtik. Bu bir yıl içinde Partimiz, örgütlenmeden ideolojik mücadeleye, yaygın ve propaganda çalışmalarına, üye yazımından enternasyonal dayanışmaya kadar uzanan örgütlü mücadelenin birçok kesiminde azımsanamayacak başarılar elde etti.

Örneğin, ilk Temsilciler Toplantısı sırasında amaçladığımız kadanyıla üye ve aday üye olarak toplam sayımız ancak 500 kadardı. Bundan hiç yüksünmemiştik de. Başlangıçta az olabildik, bu doğaldı. Önemli olan önümüzde koyduğumuz hedef ve o hedefe doğru attığımız adımların sağlanışlığı idi. Gerisi mutlaka gelecekti. Gerçekten o toplantıdan bir yıl sonra bu

BİRLİK VE DISİPLİNDEN DOĞAN GÜÇ

rabildiği bir ortamda, ancak Türkiye İşçi Partisi solun, sosyalizmin gerçek temsilcisi ve yüzü olarak politik arenada yerini almakta; bunu dosta düşmana kabul ettirmektedir.

KONGRELER DÖNEMİNİN ÖNEM VE ANLAMI

Şimdi kongre dönemindeyiz. Bu, ilçe dönük çalışmaların ağır bastığı bir dönemdi. O güne kadar geçen süre içinde örgütçe yapılabilenlerin, yapılmak istenip de gerçekleştirilemeyenlerin ölçülüp tartıldığı, geçmiş dönemin envanterinin yapıldığı, böylece gelecek için yolun daha bir aydınlatıldığı, daha bir açıklığa kavuşturulduğu; bunu sağlayacak önerilerin kabul edilip kararların alındığı bir dönemdir bu. Partimiz için bu dönemin ayrı bir özelliği ve önemi de var. Şimdiye kadar atamızın kurucu kurullarla yönetilen Partimiz, bu dönem sonunda artık seçilerek işbaşına gelmiş, tabanın desteğinin kongrede alınan oylarla somut olarak yansıdığı, bundan kuvvet alarak çalışmalarını yürütmeye durumundaki yeni yöneticilere isterse bu yöneticilerin hepsi daha önce de aynı kurulda görevli olsun- kavuşmaktadır. Bunun olumlu sonuçlarını daha şimdiden görmeye başladık bile.

Kuşku yok ki, Partimiz bu kongre döneminde, önümüzdeki dışa dönük çalışmalar ve yeni atılımlar için yeni bir güç kazanmış olarak çıkacaktır. Yeni ve güç görevler bekliyor bizi. Önümüzde genel seçimler var. Bu seçimlerin ülkemizin yakın perspektifi bakımından taşıdığı önem üzerinde şağda olsun, solda olsun herkes müteffik. Bütün mücadelemize karşı eğer o güne kadar sürdürülmeye olanağını bulabilse bile en

Böylece, bu seçimlerin bir başka özelliğine de işaret etmek oluyorum. O da, 1969'dan bu yana ilk olarak bir sosyalist partinin, Türkiye İşçi Partisi'nin seçimlere katılma olanağını elde etmiş olarak politik yaşamda yerini almış olduğu ilk genel seçimler olmasıdır.

TİP, SEÇİMLERDE AĞIRLIĞINI KOYACAKTIR

Bugün istense de, istenmese de ortada bir gerçek vardır, Türkiye İşçi Partisi gerçeği. MC'nin düşürülmesinden yana, demokrasiden yana her kişinin, her kuruluşun istese de, istemese de yadsıyanıyacağı bir gerçek. Ve bütün olasılıklar, bütün hesaplar bu gerçekten hareketle değerlendirilmek zorundadır artık. Ve böyle değerlendirildiği takdirde, gerek seçim öncesinde, gerek seçim sırasında ve sonrasında yapılacak çok şey olduğu görülecektir.

Hepiniz karşılaştığımızdır. Özellikle örgütlenme kampanyamızdan sonra devamlı olarak soruluyor hepimize. TİP seçimlere girecek mi diye. Bir parti için seçimlere katılmak en doğal bir hak ve görevdir. Ancak bu seçimlere katılma konusunda yetkili kurumumuz henüz bir karar vermedi. Bu sorular şimdilik yanıtsız bırakıyoruz. Yalnız şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Partimiz, işçi sınıfımız ve emekçi kitlelerin yakın ve uzak çıkarılarının gerçek savunucusu olarak, bu seçim döneminden ülkemizin "Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm" mücadelesinde bir aşama daha gerçekleştirmiş olarak çıkmasını sağlayacak biçimde, diğer çalışmalarında olduğu gibi, seçimlerde de bütün ağırlığıyla yer alacaktır.